

Déli Hírlap

TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.
Redacția și administrația:

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de însc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. DR. VARNAY ELEMÉR

Közösségi tudat

Ha egy névtelen kisebbségi magyartól, — nárkítól a százak és ezrek közül — megkérdeznék, mit vár a népközössegtől, a kérdésre bizonytalanság helyett egyszerű válasz jönne. Röviden: munkát! Építést, bátor népi képviselőt, jogvédelmet; megtartani, amink még megvan, — elérni, amit lehet.

A komoly és lelkiismeretes munkától sok függ! Komoly és lelkiismeretes munkásokat tehát az éire! Olyanokat, akik tudnak és akarnak dolgozni a közért. Nem elég külön csak a tudás és nem elég külön csak az akarás. Egyénileg esetleg igen kiváló, értékes emberek közösségi vonatkozásban olykor nem képviselik a legjobb szervező és irányító erőt, viszont talán szérelyebb képességű, de hangszorgalmú, csupaszív-csupalélek hétköznapi munkások kidönthetetlen oszlopai lehetnek a népi közösségnek. Ha egy nemzet értékét a nemzettestet alkotó egyének személyi jelessége képezné csak, a magyar előkelő helyet foglalna el ezen a ranglistán. A valóság azonban az, hogy az egyéni értékkel és kultúrával nincsen arányban közösségi szervezőttségünk és már Széchenyi is parlagnak, bűnökkel és hibákkal vert nemzetnek látta a magyart, melynek méhében meghúzódva élnek kivirulatlan erői. Sajátos értékei egyénekben tüdőkölttek, de nem váltak eléggé közkincesé. Ezért volt Augsburg, Mohi, Mohács és Majtény.

Ha példát keresnénk rá, a nagy választék láttán, ugyancsak hűledeznék: a társadalom szervezési frontján mennyivel több volt a magánkezdemenyezés, mint a közös elindulás s az összefogásban egyébként nagy erőt jelentő egyéni kiválóságok (nem egyszer személyi érzékenységgel is körülbástyázott) tevékenységükkel bármennyire is szerették volna, nem igen lendítették előre a közösség ügyét.

Mi volt ez? Tehetetlenség? Társadalmi kis-korúság? Magyar átok?

Nem.
Inkább kábulat, gyengeség. Tetézte a hely, idő, környezet mostohasága. Közösségi érték nélkül fajtánk már rég letűnt volna a világ színpadáról, ahonnan számban és hatalomban már hatalmasabbakat elsodort a történelem szele.

Volt és van közösségi értékünk, csak hogy azt nem kell okvetlen külföldi recept szerint megfogalmaznunk és kizárólag külföldi mértékkel mérnünk. Nem szabad sem a germán népies kollektívizmus, sem a szláv tömeg-ösztön tagadhatatlan sikereinek reflektorfényében elveszítünk hitünket és önbizalmunkat. Megmaradásunk erkölcsi megújulásunktól függ, ennek kellékeiben pedig még ma sem szegény a magyar. A kultúra az az érték, mely mint emberek s egy fajjellemek összeköt s ugyanakkor mint népi közösséget is felemel, sarkal. Lehetővé teszi a velünk, vagy mellettiünk élőkkel való együttműködést, barátságot, sőt nagyobb arányú érdek-közösséget is, anélkül, hogy cserébe nemzettagadást, vagy szellemi kiszolgáltatást adnánk s ezáltal magyarságunkban megrövidülhénk. A magyar kultúra népi adottságainkból és a keresztény erkölcsiségéből nőtt, táplálkozott; ezt az évezredek, kimeríthetetlen erőforrást ma sem zárhatja el számunkra senki, ha nem zárjuk el magunk.

Megmaradásunk útja: a keresztény magyar kultúra. A népközösségi munka gazdasági és társadalmi célkitűzéseinek a keresztény erkölcsi-ségben kell gyökereznie. Húsz kisebbségi év meggyőzően példázta, hogy vannak értékeink, melyek szebb jövőt ígérnek és a kisebbségi életformában talán világosabban, mint valaha — igazolják, hogy erőssé, egészségessé, mezeledetté tenni a magyarságot csak a keresztény hűmánum jegyében lehet. A kisebbségi életforma elviselhetővé tétele irigyelt példája lehetne Euró-

Berlinben biztosra veszik az orosz katonai szövetséget

Ciano gróf berlini tartózkodása Új Csehszlovákiát létesítenek a németek?

Amszterdamból jelentik: A Neuve Roterdamsche Courant jelenti, hogy Hitler kancellár reichstagi beszédében hangsúlyozni fogja, hogy a békeajánlat nem jelenti a német birodalom gyengeségét.

Fel fogja sorakoztatni a nyugati hatalmak erőviszonyait és szembeállítja azokat a nemzeti szocialista ésszovjet szövetség erejével. A „szövetség“ szó első ízben jelent meg a német sajtóban. Nagyon érdekes, hogy Törökország magatartása bizonyos aggodalmat vált ki Berlinben. (Rador.)

Német-orosz-olasz összefogás a békéért

Berlinből jelentik: (Rador.) A német táv-rati iroda jelenti: A Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz ezeket írja: A szeptember huszonkilencedikén aláírt szovjet-német egyezmény alapját képezi a kelet-európai ügyek békés rendezésének és csak természetes, hogy a baráti Olaszországgal közölni kell azokat a fontos megegyezéseket, amelyek Moszkvában aláírásra kerültek. Ez nemcsak a tengely szellemének megfelelő lépés, hanem a német birodalom vezetőinek szükségük is van arra, hogy azokban az időkben, amikor Európa sorsa forog kockán érintkezésbe legyenek olasz barátaikkal. A Németország és Olaszország által a múltban javasolt megoldások most eredményes befejezéshez jutnak. A balkánállamoknak egykor az volt a sorsuk, hogy különböző hatalmak szolgálatában a puskaporos hordó szerepét töltsék be. Ezekben az országokban ma tökéletes a béke. Az utóbbi időkben a régi módszerek alkalmazásával kísérletezések történtek, hogy a balkánállamokat háboruba sodorják, ma már

megállapítható azonban, hogy ez nem sikerült. Az újjáépülő Spanyolországgal együtt Olaszországnak is érdeke, hogy a földközitengeri életterét megvédelmezze minden támadás elől. Olaszországnak azt a fontos helyet kell elfoglalnia, amelyet az olasz birodalom ma betölt a semleges európai országok között. A Duca európai felelősségének tudatában fejszóllította a nemzeteket, hogy alakítsanak békefrontot. Németország a Szovjetunióval és barátaival együtt azt kívánja, hogy ezt a célt mielőbb el lehessen érni és hogy a mostani hadiállapotnak véget lehessen vetni. Európa újjászervezése terén Németország és Olaszország sokat tett már eddig is és igen sok akadályt elhárított a nemzeti fejlődés útjából. A két hatalom el van arra határozva, hogy minden erejével Európa érdekében fognak működni és most már a háború vagy a béke kérdése a más államok akaratától függ, amelyek a felelősséget is viselni fogják.

„Cianot nem a háború, hanem a béke vitte Berlinbe“

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) Politikai körökben utalnak arra, hogy Ciano gróf útja kapcsolatos a két tengely hatalom azon megállapodásával, hogy elhatározó lépések előtt a külügyminiszterek személyesen beszélnek meg a felmerülő kérdéseket. Erre vall az a körülmény is, hogy az utóbbi hetekben Ribbentrop német külügyminiszter több ízben tájékoztatta az események alakulásáról az olasz külügyminisztert. Egyébként közlik, hogy Ciano gróf berlini látogatása során a jugoszláv és a szlovák követekkel is tárgyalt fog.

Rómából jelentik: (Dunaposta.) Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy az olasz külügyminiszter berlini útja szoros összefüggésben áll a német-szov-

jet szerződés alap pontjával, amely szerint a két szerződő hatalom nagyfontosságú kérdésekben felveszi az érintkezést a vele szoros barátságban levő hatalmakkal. Bizonyosra veszik, hogy Hitler kancellár körvonalazni fogja a békéről való felfogását és hogy ezt a béketervet Ciano külügyminiszter fogja közvetíteni.

Jól informált körökben azt hiszik, hogy Olaszország nem változtatott eddigi magatartásán és megmarad a lához tett fegyver és a munka beke-politikájánál. Rómában vasárnap ez álló ígérvé vált, hogy nem a háború, hanem a béke kérdése vitte Németországba Ciano külügyminisztert.

pának, ha a hatalmi tényezők népközösségünkkel szemben következetesen a keresztény igazságosság és őszinte jóakarát eszközeit keresik.

Ezekben a válságos időkben, a történelmi változások és lökések szüntelenül áramló sodrában különösképp meg kell nyilatkoznia annak a lelki egységnek, mely a kisebbségi magyarság eddigi viszonylagos sikereinek is záloga volt. A közös sors mindennél közelebb hozott bennünket egymáshoz és megtanultuk, hogy a legzenélisabb vezető is csak úgy tud eredményt elérni, ha mögötte tömören fölzárdózik, világnézeti, foglalkozásbeli és körülményesség nélkül minden magyar ember.

Nemrégiben egy új folyóirat címlapján ezt

a felírást láttuk: „Egyedül vagyunk“. Borítéképe a béke katonáját, a kétkézi munkást és az égi fátylával kezében a szellem emberét ábrázolja. Egymás mellett menetelnek. A fátyla, az ázó: a béke fegyverei. A kétkézi dolgozó és a szellemi munkás nem egymás fölé, hanem egymás mellé rendeltetett. A népközösségben is valahogy így kell lennie. A kultúra fátylavívő, a fizikai és szellemi munkások — egy frontban. A megvalósítás eszközei: toll, szó, szervezet — az egyesítési szolgálatában. Kéz a kézben. S akkor nem büsít bennünket, hogy „egyedül vagyunk!“ Nem vagyunk egyedül, hanem együtt...
Együtt a népközösségben!

Kulesár Kálmán

Ciano hétfőn délben hazautazott

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda (DNB) jelenti, hogy Ciano gróf olasz külügyminiszter hétfőn délben kíséretének tagjaival visszautazott Rómába. Ciano elutazása előtt, hétfőn délelőtt 11 órakor Ribbentrop külügymi-

nisztérnél újabb megbeszélést tartott az európai helyzetről. Ezután Ciano gróf elutazott, hogy jelentést tegyen a Ducenak berlini tanácskozássairól. (Radiopress.)

Olaszország békésen intézi el problémáit

Rómából jelentik: (Dunaposta.) Mussolini vasárnap beszédet tartott a fasiszta párt vezetői előtt. Kijelentette, hogy Olaszország történelmi feladatát teljesíti, amelynek célját az olasz nép érdekei szabják meg. Azon reményének adott kifejezést, hogy

az Olaszországot érintő közvetlen kérdéseket, sikerül békésen megoldani és hangsúlyozta, hogy a Földközi tenger köré csoportosuló érdekek szem előtt tartása az olasz kormány legfontosabb feladata.

Az angol koronatanács állást foglalt a német-orosz béketerv ügyében

Londonból jelentik: A titkos tanács ülésén, ahol VI. György angol király elnökölt, a német-orosz béketerről volt szó. Az angol sajtó egyhangulag megállapítja, hogy a béketervet a kormány vissza fogja utasítani. Hivatalos állásfoglalásra ugyan még nem került sor, de erről szó sem lehet mindad-

dig, amíg a békejavaslatot konkrét formában el nem juttatják az angol kormányhoz. A sajtó szerint az nem remélhető, hogy Chamberlain angol miniszterelnök legközelebbi békebeszédében állást foglal a német-szovjet békejavaslat ügyében.

Párisban biztosra veszik a béketerv elutasítását

Párisból jelentik: A hétfő reggeli lapok a nemzetközi helyzettel és Németország békejavaslatával foglalkoznak. A Figaro biztosra veszi, hogy a római kormány nem siet majd közvetíteni egy olyan békeajánlatot, amelynek elutasítása biztos. Olaszország ugyanis ezzel gyengítene semleges álláspontját.

A Le Matin ezeket írja: A németek most, hogy a győnge ellenfél után az erőssel kerültek szembe, kísérleteznek a békével, mert tudják, hogy minél több idő telik egy még hatalmasabb hadsereggel kerülnek szembe. Érthető tehát, ha Németország a harc befejezését szeretné elérni.

A L'Epoque megállapítja, hogy a mai Franciaország ezer esztendő történetének műve és száz generáció folytatott hősi harcát, gyakran a legkétségbeesettebb körülmények között. A mai franciák a motorizált hadosztályok és a négyszáz kilométeres sebességgel haladó repülőgépek korában tudják, hogy örök időkre elveszhetnek, ha csak egy pillanatra is hisznek az ellenségnek és ha csak egy napra is gyöngeséget mutat-

Lloyd George szerint a német-orosz egyezmény komoly fejlemény

Newyorkból jelentik: (Dunaposta.) A Journal American Londonból közli Lloyd George volt miniszterelnök cikkét, amely szerint a német-orosz megegyezés igen komoly fejlemény, amelyet a szövetségesek nyilván nem vártak. Anglia és Franciaország kormányaira rettenetes felelősség neheztelt. Lloyd George reméli, hogy Anglia és Franciaország nem döntenek a helyzet alapos megvizsgálása nélkül.

SIKORSZKY TABORNOK DALADIERNÉL

Párisból jelentik: Daladier miniszterelnök hétfőn délután kihallgatáson fogadta Sikorszky tábornok, lengyel miniszterelnököt és Osuski csehszlovák követet. (Rador.)

Az áruuzsoratörvény a gyárak eladási üzleteire is vonatkozik

A Bánsági Gyárosok Szövetsége közli: Az UGR azt a javaslatot intézte a nemzetgazdasági minisztériumhoz, mondja ki rendeletileg, hogy a szeptember 17-én kihirdetett áruuzsoratörvény még abban az esetben sem vonatkozik a nagyiparra, ha egyes üzemek saját készítményeket nagy, vagy kis mennyiségben saját üzleti helyiségben hoznak forgalomba. Az áruuzsoratörvény szeptember 27-én tárgyalta ezt a javaslatot és azt nem tette magáévá. A bizottság ezzel szemben kimondotta, hogy a gyáraknak az üzem területén kívül fekvő eladási telepeit a nagy-, illetve kiskereskedésekkel kell azonosítani és az érdekelt gyárak mindazoknak a kötele-

zettségeknek kötelesek megfelelni, amelyeket az áruuzsoratörvény a nagy-, illetve kiskereskedelemben vonatkozólag megállapít.

Azok a nagyipari üzemek tehát, amelyeknek a gyár területén kívül fekvő üzleteiben kereskedelmet kicsinyben folytatnak, a törvény 2-5 szakaszait, azoknak, pedig, amelyeknek üzletében az eladás nagyban történik, a törvény 6-10 szakaszait kell számba venni. A törvény követelte bejelentéseket a gyárak haladéktalanul megtenni tartoznak. A Bánsági Gyárosok Szövetsége tagjai a törvény végrehajtására vonatkozólag a szövetség titkári irodájától szóbeli és írásos felvilágosítást nyerhetnek.

met technikusok csak, mint tanácsadók fogják működni az Ural-területen levő hadfelszerelési üzemekben és Verdlovban. (Dunaposta.)

Külpolitikai naptár

- Október 2** Chamberlain válaszol az alsóházban a német-orosz javaslatra.
- Október 3** Tárgyalás Berlin-Róma-Moszkva között Chamberlain válaszárol.
- Október 4** Hitler beszél a birodalmi gyűlésen.
- Október 5** Daladier ismerteti az angol-francia álláspontot.

Gyulay János dr. utolsó útja

A temesvári magyarság fájdalmas és őszintén mély gyász kísérette vasárnap délután utolsó útjára a ferkorántk déljén elhunyt Gyulay János dr. ügyvédet, a bánsági magyarság népszerű vezető alakját. Már a délelőtt és a kora délután folyamán sokan jelentek meg a jászvárosi temető Féger-kápolnájában, hogy az elhaltak ravatala mellett imádkozzanak és a földi sorból távozó barától elbúcsúzzanak. Délután négy órára a gyászolók tömege állott néma meghatottságban a kápolna körül. A harang megcsendülésékor kihozták az ércokorsót a kápolnából és a szabadban álló ravatra emelték. A ravatal körül állott fel nagy tömege a Magyar Népközség tagjainak, a Magyar Nőegylet, az erzsébetvárosi római katolikus egyházközség, az ügyvédi kamara, valamint különböző kulturális és társadalmi egyesületek küldöttségei és nagyszámú közönség. A gyászszertartást főpapi ornatásban Metzger Márton dr. prépostplébános vezette Fodor József központi pap, Péter Károly szelatorianus atya és Bolyos káplán segédlete mellett.

A beszételek után Metzger Márton dr. prépostplébános mondta az első beszédet és búcsúzott az elhunytól, mint erős hitű katolikus, aki hőiesen viselte a betegség szenvedéseit és Isten akaratába való megnyugvással készült a halálra.

Kálmán Béla dr. ügyvéd az ügyvédi kamara nevében mondott istenhozdát a jó kortársnak és ügyfelei érdekeit szíven viselő védőnek.

Martzy Mihály tanár, a Magyar Népközség bánsági tagozatának alelnöke a népközség fájalmát tolmácsolta. Rámutatott arra a nagy veszteségre, amely a magyarságot Gyulay János dr. halálával érte és köszöntött mondtott az elhunytak mindazért, amit a magyarság érdekében tett és még tenni akart.

A beszédek elhangzása után a temetkezési vállalat emberei leemelték az emelvényről az ércokorsót és utána megindult a temetési menet a nyitott sír felé, amelyet a temetőnek ama részén ástak, ahol valamikor honvédek temetője volt. A koporsót a halott családja és a gyászoló tömeg követte a sírig. Ujabb gyászszertartás után a Magyar Népközség jászvárosi tagozata nevében búcsúzott annak elnökétől Nagy Zoltán unitárius lelkész és tolmácsolta a tagozat fogadalmát, hogy az elhunyt szellemét fogja követni a jövőben is. Hallgató csendben bocsátották le azután a koporsót a földanya méhébe. A koporsóra elsőnek a zokogó hozzátartozók, majd a gyászolók által hintett göröngyök peregtek. Meghatottan, fájdalmas emlékek a szívben oszlott szét a nagyszámú gyászoló közönség. Az esti órákban már langyos október élejei eső permetezett Gyulay János dr. friss sírjára, amelyre így hullatta az égből a Mindenható Uristen a maga áldását.

Belejeződik az érettségi vizsgák Temesvárott

Százharminc jelölt közül huszonnégy nem felelt meg

A temesvári Diaconovici Loga lceumban működő bizottság előtt az utolsó két napon a következő jelöltek tették le sikeresen az érettségi vizsgát: Schröder Kamill, Stürmer Konstantin, Taubert József, Wächter Ferenc, Wilhelm Emil, Winkelhoffer Károly, Klein Ervin, Vértes András, Weidmann Károly, Weiss Artur, Weiss Miklós, Anca Gheorghe, Chis Alexandru, Ciorei Ilie, Demian Viorel, Divó József, Docea Lucian, Dumitrache Alexandru, Hossu Petru, Lugojan Aurel, Mészáros Kálmán, Ramis All, Sechei Adalbert. Ezzel Temesvárott véget ért az őszi érettségi vizsgák, amelyeken százharminc jelölt közül mindössze huszonnégy bukott meg, ami tizenhét százalék felel meg. Az őszi érettségi vizsgák tehát jó eredménnyel zárultak.

Egy esztendeje, hogyan németek a Szudeta- földre nyomultak

Berlinből jelentik: A szudetaföld cseh uralom alól való felszabadításának első évfordulóját tegnap ülték meg nagy ünnepséggel Gleiwitzben és ebből az alkalomból Henlein Konrád mondott nagy beszédet az ünneplő tömeghez.

— Egy éve múlt el annak, hogy a nagy német birodalomhoz tartozunk — mondotta. —

Előőrscsaták a nyugati fronton

Egy angol repülőrajból csak egy gép tért vissza a Siegfried vonalak mögül

Más angol repülőök Berlinig hatoltak

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága hivatalosan jelenti: Tegnap déli előtt az első német csapatok akadálytalanul bevonultak Varsóba. A Prága nevű külváros megszállása vasárnap befejeződött. A lengyel ellenállás utolsó támaszpontja, a megerősített Hella félsziget, megadta magát, mielőtt végrehajtotta volna tengeri és szárazföldi haderőnk közösen előkészített támadását. Itten öt tiszt, közöttük Múruh lengyel ellentengernagy és csapatai, letették a fegyvert. — Nyugaton csak kisebb felderítő tevékenységek folytak. Padernborntól nyugatra lelőttünk egy brit felderítő repülőgépet. (Radiopress.)

AZ OROSZOK FÖLDET OSZTANAK A LENGYEL TERÜLETEKEN.

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) Dimitrov a harmadik internacionálé vezetője a népbiztosok tanácsának legutóbbi határozata szerint megbízást kapott, hogy a lengyelországi területek közigazgatási biztosaként működjen. Ismeretes, hogy Dimitrovot annak idején a Reichstag perből kifolyólag halálra akarták ítélni és a Szovjetunió kivánságára kicserélték. A közigazgatási népbiztos már meg is kezdte működését és Radzivil herceg tulajdonát képező 190 ezer hektárnyi területet át is adta annak a paraszt bizottságnak, amely megkezdte a földosztást.

SZÉTVERTÉK A CSEH LÉGIÓT.

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) Ismeretes, hogy Prchala tábornok Lengyelországban cseh légiót szervezett. Ez a légió aktív részt vett a lengyelországi harcokban. Német jelentés szerint a cseh légió úgyszólván az utolsó emberig elpusztult és maga Prchala tábornok is elesett a fronton.

AKNAK AKADÁLYOZZÁK A FRANCIÁK ELŐHALADÁSÁT.

Párisból jelentik: A déli órákban kiadott félhivatalos közlemény szerint a francia csapatok vasárnap és hétfőre virradó éjszaka az egész harc-téren védelmi állapotba helyezkedett. Az ellenfél éjszaka, a sötétség leple alatt több kisebb támadást hajtott végre. A Senki földjére előnyomuló német előőrscsök több helyen a franciák előretölti leshelyébe

Franco széleskörű kegyelmet adott a köztársaságiaknak

Madridból jelentik: Franco tábornok a spanyol nemzeti ünnep alkalmából közkegyelemben részesítette a volt köztársasági hadsereg valamennyi tagját, akiket a haditörvényszék hat esztendőnél rövidebb időre ítélte és akik a polgárháború előtt kifogástalan magaviseletűek voltak. Elengedték az olyanok büntetésének egy részét, akiket hosszabb szabadságvesztéssel sújtottak, de akik a forradalmi vérontásban nem vettek részt. Ezenkívül sok halálos ítéletet fegyházbüntetésre változtatott át. (Dunaposta.)

Anglia és Franciaország visszahívja csapatait és hajóit a kínai területről

Kolera tört ki a parti városokban

Tokióból jelentik: A japán kormány a háborút viselő hatalmakhoz szeptember elején intézett barátságos felhívására, hogy hadihajóikat és csapataikat vonják vissza Kínából, a tokiói angol nagykövetség most közölte, hogy a Jang-cse folyóról öt ágyúmonszádot visszahívott. Kanton jelentések szerint itt megkezdődött a francia területen állomásozó francia csapatok teljes visszavonása. (Dunaposta.)

Be tudjuk és tudtuk bizonyítani, hogy a húszéves nehéz küzdelem keményre tett bennünket. Akárhova állítson bennünket a Vezér parancsa, meg fogjuk állni a helyünkön.

Aranyér ellen
Goeddecke féle Anusol!

CSEND A MOSELNÉL

Párisból jelentik: (Dunaposta.) Félhivatalos jelentés szerint a szárazföldi hadműveletekben a Rajna és a Mosel mentén szünet állott be. A szünet alatt a francia csapatok megerősítették állásaikat. A szövetséges légi haderő az arcvonalak felett továbbra is eredményesen működik.

ELSÜLLYEDT EGY BRIT HAJÓ

Londonból jelentik: Hivatalos helyen kijelentik, hogy az Atlanti-óceán déli részén ismeretlen hajó elsüllyesztette a Klement nevű brit hajót. (Rador.)

ANGOL REPÜLŐK BERLIN FELETT

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium közli, hogy az angol repülőraj sikeres felderítést végzett nappal és éjjel Németország felett. Útjuk során az elmúlt éjszaka elrepültek Berlin és Potsdam fölött. (Dunaposta.)

NEGY DÁN HAJÓT FOGLALTAK LE
A NÉMETEK.

Koppenhágából jelentik: A német hajók penteren négy dán kereskedelmi gőzöst foglaltak le. A lapok szerint ez az intézkedés nagy izgalmat keltett Dániában. Dán felfogás szerint ugyanis az élelmiszerárút nem lehet dugárúnak minősíteni, ezzel szemben a német vélemény szerint minden élelmiszer dugárú, amelyet a hadviselő államok bármelyikének szállítanak. (Radiopress.)

A SEMLEGESEG VESZTESÉGE.

Stockholmból jelentik: Itteni körök kiszámították, hogy a háború első hónapjában Norvégia, 15 Svédország 11, Finnország 9, Belgium 4, Hollandia 3 és Dánia 2 ezer tonna hajó árút veszített. Torpedózás következtében 17 norvég, 17 finn és 11 dán tengérszerte vesztette életét.

Távolkeleten tartják az orosz hadgyakorlatokat

Moszkvából jelentik: Az orosz lapok bejelentik, hogy a második hadsereg területén játszódik le az őszi nagy hadgyakorlat, még pedig a Távol-Keleten és központja Chabarovszk lesz. Mindenfajta fegyvernemhez tartozó csapatok résztvesznek a hadgyakorlatokon. (Rador.)

CORSO mozi

Ma a szezon legszebb filmjének premierje!

A nagy valcer

A főszerepekben:

Luise Rainer
Fernand Gravey
Milica Korjus

Csodás film, melyhez fogható ritkán látható

Julian Duvivier

pompás rendezése

A legújabb METRO-GOLDWYN JURNAL
megérkezett.

Előadások 3, 5, 7, 9¹⁵ órákor

Jegyelővétel.

Telefon: 38—95.

Régi krónikák szerint

Egy fráter mesterséges aranyat csinált a temesvári zárdában

Az arany már az őskorban nagy vonzó erőt gyakorolt az emberre. Egyesek szorgalom és munka, mások csalafintóság és bűn által igyekeztek aranyhoz jutni. Voltak azonban minden időben olyanok is, akik tudományosan igyekeztek aranyat előállítani. Már a szentírás megemlékezik a Mózes idejében élt Tubalkain ércművészről, aki különböző anyagokból tudott rezet, ezüstöt, aranyat előállítani. Elkalkult krónikák számos magyar alchimistáról is tudnak. Ezek között találjuk Borbála királyasszonyt, Cillei Hermann gróf leányát, aki Zsigmond király felesége volt és az aranycsinálás mesterségét Temesvári Özséb frátertől sajátította el. Temesvári Özséb dalmata származású volt. Eredeileg Márkó volt a neve, amikor azonban belépett fráternek a ferencesek rendjébe, Eusebius lett belőle. Zárdáról zárdára vetődött. Kapos volt ugyanis, mert kitűnő betűfestő volt és sok bibliát és imádságos könyvet másolt. Így jutott el Eusebius a temesvári zárdába, ahol már magyarul Özsébnak neveztek.

Özséb fráter remekbeillő kezdőbetűket festett a könyvek egyes fejezetei elé. A festékeket földből, fából, fűvekből és különböző érces porából maga készítette. A klostromban külön kis kamrája volt, amelynek polcain rengeteg fazék, korsó, tégely, lábas, lombik volt. Ebben a kamrában főzte, elegyítette a festékeit. Különösen ragyogóak voltak ezüstös és aranyos színei, amelyeket vastagon kent föl ecsetjével a pergamentre. Olyan sűrű rétegben pingálta föl a betűket, hogy az a látszata volt, mintha azok ezüst, vagy arany lemezekből készültek volna. Amikor egy alkalommal a gárdián ilyen megjegyzést tett, Özséb fráter szerényen megjegyezte:

— Bizony, bizony mondom, igazándi ezüst és igazándi arany is az.

— Honnan vedd, együgyű fráter, az ezüstöt meg az aranyat?

— Isten adta.

Isten adott neked ezüstöt és aranyat? Hogyan? És ki által?

— Maga adta azt nekem olyképpen, hogy felvilágosítá elém. Értéktelen anyagból hogyan csinálhassam ezt a két nemes anyagot.

A TEMESVÁRI ZÁRDA TITKA.

Hamarosan híre ment ennek az egész zárdában és a zárdának falain kívül is. Különösen akkor bámulták Özséb frátert, amikor az karácsonykor arany kehhellyel, husvétkor arany szentségtartóval, pünkösdkor pedig két arany gyertyatartóval ajándékozta meg a gárdiánt. Azonkívül más zárdákba is küldött aranyból és ezüstből készült próbó holmikat.

Krisztus után 1428-at irtak akkor.

Zsigmond magyar király huszonegyezer főnyi sereggel indult a Duna jobb partján álló Galambóc vára ellen, hogy azt a töröktől visszavegye. Murád török szultánnak azonban nagyobb volt a hada és Zsigmond fegyverszünetet kényszerült kötni azzal a feltétellel, hogy Galambóc továbbra is török kezén maradjon. A visszavonuló magyarokat a törökök megtámadták. Maga Zsigmond is csak a hőselkü Rozgonyiné Szentgyörgyi Cecília bátor közbelépésének köszönhette életét.

Vért seregének romjaival érkezett Zsigmond király Temesvárra, ahol megpihent. Abban a szép királyi várbán szállott meg, amelyben Róbert Károly kilenc, Nagy Lajos pedig két esztendeig tartott királyi székhelyet és amelyben maga is lakott már az 1397. évi országgyalulás idején. Királyi várbán fogadta a temesi gróf, a várkapitány, az ispán és a papság tisztelgését. Elpanaszolta a galambócú kudarcot.

— Mondom néktek, urak, még nagy bajunk léssen a törökkel. Nem elégzik meg azzal a bészte pogánya, hogy eljuttatja a Duna tulsó partjára, hanem előbb-utóbb átkél, hogy országunkra törjön. Szükség volna rá, hogy megtronsuk idejében a hatalmát. Ehhez azonban nagy hadseregre és sok ágyúra lenne szükségünk. De erre pénz kell. Kinestárunk tites. Honnan szerezzünk aranyat, sok-sok aranyat?

ARANYCSINÁLÓ FRATER.

Kérdően tekintett a király az urakra, akik za-

vartan sütötték le a padlóra tekintetüket. Nem tudták ők se, honnan szerezzen a király aranyat, sok-sok aranyat.

A nagy csendben egyszerre közelebb lépett a trónhoz Péter Bonifácusz, a temesvári zárdá gárdiánja. Meztelen lábaira szíjazott fából való saruja hangosan kopogott a terem márványkockáin. És szóra nyitott az ajka:

— Felséges uram és királyom, magamat és zárdámat gráciájába ajánlom. Vagyon a zárdában egy Özséb nevezetű fráterünk. Mestere ő az aranycsinálásának. Ha felséged talán kegyeskedne szorgálatunkat igénybevenni.

Zsigmond király már hallott olyan férfiakról, akik értenek az aranycsináláshoz és ezért kapva kapott az ajánlaton.

Még aznap ellátogatott a ferencesek zárdájába, ahol a gárdián bemutatva neki Özséb frátert, aki mély meghajlással köszöntötte az uralkodót.

— Hallám fráter, — kezdte Zsigmond, — hogy aranyat csinálsz.

— Isten felvilágosítá eszemet, uram, hogy értek hozzá és csináljak aranyat az ő dicsőségére.

A király megtekintette a fráter által készített aranytárgyakat. Elővonta velencei törét és annak acélával érintette azokat és kijelentette:

— A pengés valódi arany pengése.

A megmaradó védnökségi vagy önálló Lengyelország területe 158.420 négyzetkilométer lakosainak száma 18.000.000

A német—orosz moszkvai egyezménynek egyik igen fontos része a német és orosz birodalmi érdekek határának megjelölése Lengyelország területén keresztül. Ez a határvonal az eddigi lengyel földet két részre vágja. A keleti fél az orosz szovjetunió részévé válik, ennek minden politikai, társadalmi és gazdasági következményével. A nyugati fél a német uralom alatt is megtartja középeurópai jellegét, de önállóságát elvesztette és még nem bizonyos, hogy milyen területek olvadnak be végleg a német birodalomba.

Eddig csupán Lengyel-Sziléziára és a danzigi folyósóra néve történt döntést,

de Posen sorsa kétséges még.

Mindenestre érdekes kérdés, hogy a megtörtént és még várható területi változások kiterjedése és a lakosság száma tekintetében mit jelentenek. Az itt következő szám adatokkal erre a kérdésre kívánunk választolni.

A mostani érdekhafar a Bug és a Visztula közötti területen lengyel szempontból előnyösebb, mint a bresztitowski vonal volt, mert Krystynopolig a Bugtól nyugatra eső egész területet az ottlakó kis orosz lakossággal együtt elvonja az orosz uralom alól. A Bug folyótól északra, de különösen Krystynopoltól délre a bresztitowski vonal sokkal kedvezőbb volt a lengyel érdekekre, mert most északon nagy zárt lengyel nyelvterület, délen pedig egész Kelet-Galicia az orosz szovjetunió hatalma alá kerül. A bresztitowski béke ugyanis egész Galiciát, az új lengyel államnak ulta át. Beeslésszerűen több lengyel lakik az érdekhafartól keletre, mint amennyi kis- és fehérorosz e vonaltól nyugatra marad.

Szám szerint a következő képet kapjuk: Csehszlovákia felosztása előtt egész Lengyelország területe 388.279 négyzetkilométer volt, lakosainak számát pedig 1936-ban hivatalosan 34.221.000 főben számították ki.

A rendelkezésünkre álló összeállításban egyenként a tizenhét lengyel vajdaság területe és lakosainak száma van feltüntetve. A vajdaságok közül északon kezdve: a vilnai, nowogrodcki, bresztitowski (poléziai), lucki (wolhyniai), tarnopoli és stanislaui vajdaságok a maguk teljességében orosz érdekkör-

Ódaszól Kancelárjához

— Adasz csak egy aranytárgyat
Az aranytárgyat, amelyet egyik szentnek adtam
Zsigmond képe, nem esengett különbben. Szólt
a baráthoz:

— Jösszte velem Visegrádra. Sok aranyat
nálsz ott nekem.

— Uram király, ellenkezett a fráter, —
tehetem azt. Szent Ferenc atyánk, rendünk ale-
tője, megtiltotta nekünk a vagyoncsinálást. En
kegyes célokra kérték aranyat.

— Fráter, — választott a király — idehalga-
Lehet-e vajjon Isten elszólt kegyesebb cél, mint
úzni Európából a törököket, aki a kereszténységet
nyegeti? Ehhez azonban aranyra van szükség.
tehát nekem katonák zsoldjára és fegyverek vás-
lására aranyat gyártasz, Istennek tetsző dolgot
velsz.

TITKAT MAGÁVAL VITTE A SIRBA.

Hasonlóan érvelt Péter Bonifácusz, a gárdián
és a többi szerzetes is.

Temesvári Özséb nemsokára összecsomagol-
műhelyének minden felszerelését és szekérre rak-
aszt. Öleléssel és csókkal megszuott el rendtársait
és a király kíséretéhez szegődött.

Visegrádon tágas szobát kapott a királyi palot-
egyik melléképületében. Berendezte műhelyét
megkezdte az aranycsinálást. Gyakori vendége
Borbála királyasszony, aki igyekezett ellesni me-
terségét.

Kár, hogy annak a régi-régi foliánsnak, amely-
ben Temesvári Özséb fráter történetére akadtan
hiányzik a folytatása. Pedig érdekes volna megtu-
ni, mi sora lett a fráter további életének és sikerül-
e Zsigmond király aranyvadását kielégíteni?

Kubán Endre.

be fognak tartozni. A bialystoki vajdaságnak csu-
pán igen kis része jut az érdekhafartól nyugatra
egyszerűbb számitás kedvéért tehát ezt az egész vaj-
daságot orosz fennhatóság alá számitottuk. A lem-
bergi vajdaság területének és lakosságának kéthar-
madánál több része jut orosz uralom alá és ezért a
bialystoki vajdaságnak elhanyagolt rész kiegyenlíté-
sül a lembergi vajdaságnak pontosan kétharmadát
számitottuk az orosz érdekkörbe.

Ilyen számvetés alapján orosz uralom alá jut
209.243 négyzet kilométer és 12.756.000 lakos, va-
gyis az 1936-i Lengyelország területének 53.9 szá-
zaléka és lakosságának 37.3 százaléka.

Ha a német birodalomhoz csupán a danzigi fo-
lyosónál nagyobb Pomerze vajdaságot és a lengyel
sziléziai vajdaságot számitjuk (tehát a bialystoki
vajdaságnak Augusztowtól és Ostrolenkától északra
eső kis sarkát elhanyagoljuk, a poseni vajdaságot pe-
dig a jövendő Lengyelországhoz tartozónak tekintjük)
akkor Németországba csak 20.616 négyzetkilométer
és 2.626.000 kébeleztek be, vagyis a lengyelországi
területnek 5.3 százalékát és a lakosságának 7.7 szá-
zalékát. A Németországhoz csatolt Danzig szabad-
város 1894 négyzetkilométer területe és 412.000 la-
kosa e számokban nem szerepel, mivel e város nem
tartozott Lengyelországhoz. Eppen úgy a lengyelek
részéről Cseh-Szlovákiától elcsatolt szilézia terület
sem.

Az ekkép megmaradó akár védnökségi, akár
önálló

*Lengyel terület 158.420 négyzetkilométernyi ki-
terjedésű lenne 18.839.000 lakossal.*

Lengyelország eszerint 229.859 négyzetkilométert
és 15.382.000 lakost veszítene, vagyis 59.2 százalé-
területet és 45 százalék lakost. A megmaradó Len-
gyelország népsűrűsége 119 volna az eddigi 88 he-
lyett.

A poseni vajdaság területe 26.603 négyzetkilom-
méter 2.586.000 lakossal, tehát egész Lengyelország
területének 6.9 százaléka és lakosságának 7.3 szá-
zaléka. Ha ezt a vajdaságot is a német birodalom-
hoz csatolnák vissza, akkor a fenti szám adatok to-
vább módosulnának Lengyelország rovására.

Szerdától kezdve, visszahozzuk a legédesebb és legbájosabb

DEANNA DURBIN **HERBERT MARSCHAL** **EGY ÉDES KISLÁNY** világ-
slágert.

Hétfőn és kedden utoljára „A KOZÁKOK”

Churchill angol tengerészeti miniszter szerint Olaszország épése megfelel az angol érdekeknek

z admirális első lordja nagy beszédet mondott, amelyben bejelentette, hogy bár Anglia három éves háborúra készül, lehetséges, hogy a béke hamarabb eljön

Londonból jelentik: (Dunaposta.) Winston Churchill, az admirális első lordja vasárnap egy óráig tartó nagy beszédet mondott, amelyben ki- az általános politikai és katonai helyzetre és a szerezpére a világtörténelmi eseményekben. A tengeri háborúval foglalkozott és megállapította, hogy az angol és francia hajóhadak teljes uralják az összes tengereket. Az angol hadi- 150.000 tonnával több anyagot zsákmányolt, mint amennyit az angol kereskedelem a hajók elszállítását követően veszített. Igen sok a fontos nyerstermékeket foglaltak meg, amelyeket Németország felé szállítottak. Rámutatott a szárazföldi harcokra és kijelentette, hogy a francia és angol hadseregek a győzelem minden biztosítékával folytatják a nyugati harcot.

nyos, hogy az angol és francia népre még a próbáltatások súlyos ideje fog elkövetkezni, de nyos az is, hogy a végső győzelem az antant kezében lesz. Már legközelebb egy harmadik harcot: Kanada fog beleszólni a harcokba.

— A kormány hároméves háborúra készül elő- folytatata, — ami azonban nem jelenti azt, hogy a háború nem fog rövidebb ideig tartani.

lehet, hogy a háború hamarosan befejeződik, minden attól függ, a hatalmat befogja a rendszer, amely nemcsak a világnak, hanem az angol népének is a legnagyobb ellensége.

Ezután rátért a német—országi egyezményre és folytatata:

— Oroszország lépésének magyarázatát egye- nem ismerjük. A cselekedetei talányosak. Még- azt hisszük, hogy a megoldás kulcsát abban ta- juk, ha feltételezzük, hogy a Szovjetunió csupa- tetta, ami saját nemzeti érdekeinek a kielégítése végett. Szovjetország nemcsak Lengyelország részét szállta meg, hanem

elzárta az utat kelet és délkelet felé.

jelentem, hogy

mindazt, amit Szovjetország cselekedett,

Anglia őszinte helyesléssel veszi tudomásul. Mindazt, amit a Szovjet tett, közös angol, francia,

orosz érdekeknek tekinthető, mert a Szovjet meg- akadályozta, hogy a háború lángja a Balkánt és Kelet-Európát elborítsa.

Az angol tengerészeti miniszter ezután a német búvárhajó harccal foglalkozott és ezeket mondotta:

— A háború első hónapja véget ért és Hitler kancellár figyelmeztetést kapott, hogy tartsa távol magát Kelet- és Délkelet-Európa országaitól. Rendki- vül fontos tény az is, hogy a német tengeralattjáró háború eddig eredménytelen volt. Az angol hajó- had egysége éjjel-nappal üldözi a német búvárhajó- kat és egy hét óta sem meg nem állítottak, sem el nem süllyesztettek angol hajót. Több német búvár- hajó előnyösebbnek tartotta, ha védelem nélküli sem- leges hajókat süllyeszt el. Remélem, hogy el fog jönni az a nap, amikor az angol admirálisok vala- lamennyi nemzet hajóját védelembe veheti és felhi-

Ünnepélyes keretek között adták át a forgalomnak az új máramarosi vasutvonalat

Bucurestiből jelentik: (Rador.) Vasárnap reg- gel ünnepélyes külsőségek között adták át a for- galomnak a Salva—telciui vasutvonalat, amely

Máramarost közvetlenül köti össze Erdéllyel.

Az ünnepségen résztvett Gheimegeanu közlekedés- ügyi miniszter is, aki Tataru Coriolan királyi hely- tartó és Ion Macovei, a CFR vezérigazgatója után beszélt és többek között ezeket mondotta:

— Minden új közlekedési lehetőség által a ro- mán munka úgy az egyén, mint a közösség szem- pontjából hasznosabbá válik. Új vasutvonalat sze- ntelünk fel, amely biztosítani fogja az összeköttetést Máramaros és az ország többi része között. Éveken keresztül óriási hátrányunkra volt a vasutvonalak hiánya, amelynek következtében

egy-egy vidék teljesen elvultak vágya az ország központjától.

vást intézhet hozzájuk, hogy az angol hajókhöz csat- lakozva a hadihajók védelme mellett biztosan eljut- hatnak rendeltetési helyükre. Az angol kormány el- határozta, hogy a nemzet minden erejét felhasznál- va folytassa a harcot mindaddig, amíg döntő győ- zelmét ki nem vívja. Egy olyan költségvetés, amely egy évvel ezelőtti felbőszítette volna az egész angol közvéleményt, a múlt héten csodálatos elhatározóit- sággal fogadtatott el. Hatalmas hadsereg érkezett már Franciaországba és több más hadsereggel ké- szítjük el. Az angol nép a ragyogó francia hadse- reggel egyesülve veszi fel a harcot bármi is történ- jen.

Churchill így végezte beszédét:

— Ugy érzem magamat, mint huszonöt évvel ezelőtt. Nehéz idők várnak ránk, de mennyivel más ma a helyzet, mint 1914 októberében volt. A fran- cia front az angol segítség ellenére már-már áttö- rést szenvedett a német imperializmus szörnyű csa- pási alatt. Oroszországot Tannenbergnél megver- ték. Az osztrák—magyar monarchia egész ereje harcba szállt velünk és a vitóz török hadsereg is egyesülően volt ellenünk. Attól kezdve éjjel-nappal azon dolgoztam, hogy döntő jelentőségű tengeri üt- közetet erőszakoljak ki a német flottával. Nem tud- hatom biztosan, hogy mi áll előttem, abban nem ké- telkedem, hogy jó ügyért harcolunk és leromboljuk azokat a sorompókat, amelyek a nemzetek szabadsá- gának útjában állanak.

A légvédelem jegyében megkezdődtek a tanfolyamok a polgári lakosság részére

Egyes gyakorlatokat éjszaka is tartanak. Tegnap a városi villanytelep emberei az uccák és terek vil- lanykörteit kék színű körtékre cserélték ki és egy hétig próbaképpen a városi közvilágítás kékszínű lesz. Az éjjeli villamos kocsik is kékszínű lámpák- kal közlekednek. A lakások ablakait be kell fedni, nehogy a világitás kiszűrődjék.

Az utóbbi időben azonban gyors ütemben folytak a vasút-vonalépítési munkálatok, úgy hogy ma már a legtávolabb fekvő országrészekkel is vasúti ösz- szeköttetésünk van. Ezt az építő munkát előre meg- állapított általános terv alapján kívánjuk folytatni és újabb közlekedési lehetőségek teremtése által nemcsak a közösségnek, de az egyes embereknek is érdekeit szolgáljuk. Igaz ugyan, hogy olyan idő- ket élünk, amelyek nem alkalmasak a nagy köz- munkák elvégzésére, mert a rendelkezésünkre álló pénzt és munkáskezeket az ország védelmére kell összpontosítanunk. Eppen ezért, hogy az ilyen ter- mészetű közmunkákat is elvégezhessük, valamen- nyien kötelességünket kell teljesítsük. Minden el- vesztett pillanat csak növelheti a veszélyt.

Az avató ünnepségen jelenlévő miniszterek, a királyi helytartó, a vasút vezérigazgatója és a töb- bi jelenlévő előkelőségek ezután a pályaudvar előtti sinpárhuzos léptek, ahol nemzeti színű szalag szim- bólikusan elzárta a vonalat. Gheimegeanu minisz- ter a szalagot öllóval átvágta, miközben a követ- kezőket mondotta:

— Megnyitottnak jelentem ki ezt a vasútvo- nat, hogy azt használhassa az a szorgalmas nép, a mely az országnak ezt a részét lakja.

Az ünnepség résztvevői ezután felszálltak egy szerelvényre, amelyen 15 kilométernyi utat tettek meg, Telciu községig, ameddig a vasút vonal már elkészült.

A légvédelem

Temesvárott tegnap délelőtt kezdődött meg a polgári lakosság számára a légvédelmi tanfolyam. A jöszfévárosi, belvárosi és gyárvárosi tüzoltóság- on férfiak és nők, fiatalok és idősebbek százával elmentek. Eredetileg úgy tervezték, hogy az elő- adásokat a tüzoltóságok udvarán tartják, ez azon- ban az eső miatt lehetetlen volt és a jelentkezők a rendelkezésre álló szűk termekben szorongtak. E- ppen ezért

valószínű, hogy az előadásokat a mozikban fog- ják tartani a délelőtti órákban.

A jelentkezők valamennyien nyilvántartási lapot kaptak, amelyet pecséttel láttak el. Az első tizen- öt napon a tanítás elméleti lesz, a második tizenöt napon, — amikor a nyilvántartási lapot újból le- pecsételik, pedig gyakorlati. Ebből a célból az egyes tüzoltósági udvarokon gázkamrákat építenek. Ezek- ben oktatnak ki mindenkit a gázálarok használá- tására és pedig idővel, úgy, hogy a kamrákat meg- töltik gázzal. Az oktatást Penes őrnagy, Marin, Bosa és Biste kapitányok, valamint más katonai és tüzoltósági szakértők végzik.

Tegnap délután négy órákor a Gyárudvar-ven- déglő nagytermében másik légvédelmi tanfolyam nyílt meg. Ezt az egyes gyár vállalatok vezető tiszt- viselői, művezetői és előmunkásai számára ren- dezik, akik esetleges légi támadás esetén a légvédel- met vezetik. A tanfolyam megnyitását megjelent Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Ciupe Ghe- orghe dr. helytartósági vezértitkár, Popovici Virgil ezredes, prefektus és több más előkelőség.

Megírtuk, hogy

október 3. és 7. között előre jelzett időben több légvédelmi gyakorlat lesz.

SZOMBATI PREMIERJE

S
C
A
L
A

JEAN GADIN

MIREILLE BALIN

DIN NOU IMPREUNA

A
C
S
A
B
I
T
Ó

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Megásosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Kötészeteknek, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

26-10 és este 9 óra után 28-15.

SZERKESZTŐ

Vuchetich Endre dr.

A pont

A sok háborús és diplomáciai szenzáció között szerényen, szinte boconatkerően lapul meg egy kis hír, amely bár hozzátartozik a történelmi eseményekhez, de a világtörténelem bizonyára nem vesz róla tudomást.

Varsó védőségének parancsnoka, amikor megkötötték a fegyverszünetet, föfelőtte magát és meghalt. Ugy halt meg, amint katonatiszthez illik, amint azt az iratlan katonatiszti kódex parancsolja: elővette szolgáti revolverét és egyetlen jéhrányzattal lövéssel végzett magával.

Ugy érezte, hogy minosen más választás. Heltétek állott ellent, küzdött, hősiiesen szervezte a védelmet, nem akarta, nem tudta átadni országának fővárosát idegen katonaságnak. Ott volt az első vonalban, budított, lelkesített, csatasorba állított mindenkit. Valóban utolsó csepp vérig védte Varsót. És amikor látta, hogy minden hősiesség és elszántság reménytelen, hogy úgyuk és repülőgépek ellen hiábavaló az ellenállás, kitüzte a fehér zászlót.

Azt azonban már nem akarta megvárni, hogy az idegen csapatok bevonuljanak a meghódított fővárosba. Nem akarta hallani a győztesek ujjongását, nem akarta látni a szétrombolt házakon a másik állam zászlót.

Amíg lehetett, védte Varsót és védte akkor is, amikor reménytelen volt a védelem. Már nem volt ép ház a városban és az uccókon sem lehetett járni, mert a temetetlen halottak torlaszt emeltek az aszfalton, de még mindig kitartásra szólította fel katonáit. Csak amikor már elfogyott az énnival és kötszer sem volt található, hogy a sebesültek tártongó sebeit bekössék, indította el az ellenség főhadiszállására a parlamentárit. Megtette kötelességét.

Hogy a történelem miként fog itélni felette, azt most még nem lehet tudni. A józanok, a bölcsök, a hidegen gondolkodók bizonyára azt a vádat olvasnak rá, hogy fölsleges volt földoldoznia ezrek és ezrek életét. Mint képzett katonatisztnak tudnia kellett, hogy amikor az egész országot elfoglalta már az ellenség, egy elszigetelt város nem védheti magát. Eszserü lett volna hamarabb, még hetek előtt átadni az ostromlott várost, legalább néhány ezer vagy tízezer férfi, nő és gyermek életét megmentette volna.

A lengyel hazafiak azonban tisztelni fogják benne a rájogót, aki megkísérelte a lehetetlent is, aki csodában bízott, hogy majd jön valahannan valamilyen felmentő sereg és Varsót nem kell átadnia. A katonatisztek pedig azt mondják, hogy korrekt és hős katona volt.

A rövid tudósítás, amely erről az öngyilkosságról ad hírt, közli még az öngyilkos életkori adatait is: hivatásos katona volt, husz éve szolgált a lengyel hadseregben és szerette Varsót, amely szílebb hazája volt.

Mésszel behintett tömegsírba temetik és felette harciokosik robognak, motoros egységek dübörögnek és idegen háborús dalokat énekelnek düböröző zászlóaljakkal... (K. S.)

A gyilkosság helyén állítják fel Calinesu szobrát. Bucurestiből jelentik: A főváros vezetősége elhatározta, hogy Calinescu Armand szobrát a boulevard Stirbei Vodán, a felsőbb hadiiskola épületével szemben, azon a helyen állítják fel, ahol meggyilkolták.

Október 3
Hétfő
László Teréz
Heiga

Október 3-án tili meg a katolikus egyház lesieuxi kis szent Teréz emléknapiját. Már gyermekkorában nagy istenfélőem töltötte el lelkét és ez készítette rá, hogy kolostorba lépjen. A kolostorban alázatosságában a legálantabb munkát is nagy örömmel végezte és a legbuzgóbb volt az ájtatosságban. A nehéz testi munka, a sok bójt és az önsanyargatás hamarosan sirba vitte. Ravatalánál, aztán sírjánál több csoda történt. A pápa előbb bódógrá, majd szentté avatta. Sírja fölé nagy székesegyházat emeltek. Nővére ma is él a lesieuxi kolostorban.

1648. október 3-án született Otrókosi Főris Ferenc. Előbb református, majd katolikus pap volt. Végül tanára volt a nagyszombati egyetemnek. Sokat fáradozott a katolikus és protestáns egyház egyesítésén. Számos egyházi és jogtudományi munkát írt. Nagyban hozzájárult munkásságával az irodalmi magyar nyelv kialakulásához.

1866. október 3-án jött létre a bécsi béke, a mely véget vetett az Auszria és Olaszország közti háborúnak. A békeszerződésben Ausztria elismerte az önálló és egyesült Olaszországot, egyben pedig ennek javára lemondott az addig birtokolt Velencéről és annak környékéről.

A propagandaminiszter köszönete. Bucurestiből jelentik: Radian A. propagandaügyi miniszter a sajtó útján fejezte ki köszönetét azokért a jókívánásokért, amellyel kinevezése során elhalmozták.

Hármas hírek. Szászoktról jelentik: Teodora N. Stan. Valea Soaca községbeli parasztasszony három híreknek adott életet. Ugy az anya, mint az újszülöttek teljesen egészségesek.

Különleges ülőbutorok

szakszerű készítése és mindennemű javítások

Reichardt Gyula

kárpitosnál, III., Boulevardul Carol 13. szám

(—) Öngyilkosság a temetőben. Didovici Lazar 55 éves monostori lakos a község temetőjében egy fára felakasztotta magát és meghalt. Tettének okát nem ismerik.

(—) Öngyilkos asszony. Mallinger Teréz ötvenkét éves sági asszony a háza padlásán felakasztotta magát és mire ráakadtak, már halott volt. Tettét betegsége miatt követte el.

(—) Lengyel menekültek Temesvárott. A bucurestii felől érkező vonattal huszonöt lengyel férfi és nő utazott keresztül városunkon. A lengyel menekültek csak rövid ideig várakoztak a józsefvárosi állomáson és azután vonaton tovább folytatták útjukat Zsombolya felé.

A falu jegyzője

Megnyílt a temesi helytartóság jegyzői tanfolyama.

A királyi helytartóság által Temesvárott megszervezett jegyzői tanfolyamnak vasárnap délelben tizenkét órakor volt az ünnepélyes megnyitása a helytartóság disztermében. Jelen volt Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár, a tanfolyam igazgatója, Popovici Virgil ezredes, temesi és Bengliou dévai prefektus, Madancovici Nicolae ezredes, a helytartóság területén működő nemzeti gárdák parancsnoka, valamint a tanfolyam tanári kara és huszonhat tanfolyami hallgató. Tiucra Patriche dr. főesperes Sora Milente lelkes segédletével istentiszteletet tartott, majd beszédet intézett a hallgatókhoz és kifejtette, hogy milyen fontos feladatra készülnek. Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár szolt ezután és kifejtette, hogy a jegyző milyen hivatást tölt be a közigazgatás terén és a község élén, felhívta a hallgatókat, hogy pályájukra lelkiismeretesen köpezzék magukat. Marta Alexandru dr. királyi helytartó figyelmeztette a hallgatókat, hogy soha ne téveszkedjen sem elől az erkölcsöt és a becsületet és ez a kettő legyen majd vezetőjük, ha a tanfolyam elvégzése után jegyzökként kerülnek községeikbe. Müködjenek mindenkor tisztességesen és ne engedjék magukat semmiféle áramlatok által befolyásoltatni, amelyek az állam biztonságát veszélyeztetik. Ezzel a tanfolyamot megnyitottnak jelentette ki.

A tanfolyam rendes előadásai hétfőn délelőtt kezdődtek meg. Előadások vannak minden hétköznapon a helytartóság nagytermében délelőtt nyolctól egyig, kedden és pénteken ezenkívül még délután névtől-hatig is.

A gázvédelmi tanfolyam

részvevői részére

törzskönyv

valamint az ahhoz szükséges „Adeverin” kapható a

MORAVETZ

könyvkereskedésben

Telefon: 29—70.

(—) Pacha püspök megbetegedése. Pacha Ágoston megyéspüspök — mint közöltük — a hétvégi aradmezei bérmaut alkalmával megfázott és kénytelen volt a bérmautat félbeszakítani. A püspök azóta az ágyat őrzi és a meghüléshez gyomorinóció is járult, úgy, hogy a felgyógyulás még napot vesz igénybe.

(—) Gyászmise Gyulay dr. lelkiüdvéért. A hunyt Gyulay János dr. lelkiüdvéért ma, kedd reggel háromnegyed nyolc órakor tartanak gyászmisét a józsefvárosi római katolikus plébániaplombban.

Elloptak három gyűrűt egymillió értékben. Bucurestiből jelentik: Néhány nappal ezelőtt nyolc szabású betörés történt egy általánosan ismert éleli személyiség lakásán. Az illetőhöz ismeretlen tettes hatolt be, aki miután az egész lakást felgáttá, mindössze három gyűrűt vitt magával. Ennek a három gyűrűnek az értéke azonban meghaladja az egymillió leit. A fővárosi község egyik ügyesebb detektívönöke vette kezébe a nyomozást. Munkája néhány napi fáradozás után már eredményteliséget hozott, amennyiben Chisinauban sikerült tettest elfognia, Zeiger Jacob 20 éves fiatalember személyében. A betörőnél két gyűrűt megtalált, amelyek a harmadikról azt vallotta, hogy azt Bucurestiben 200.000 leierért eladta. Ennek a gyűrűnek körülbelül félmillió leit az értéke. Az orgazda személynek felkutatására folyik a vizsgálat.

Régi ismerősünk

A két kis büzdési Antal-gyerek, hiszen már annyit kértek és kaptak a Déli Hírlap jószívű olvasóitól. Ismét nagy kérelem jönnek. Itt állnak cipő és lenyel nélküli a tél közzöben. Nincs egy darab fájuk, marék lisztjük a házban. Anyjuk hónapok óta ágyban fekvő beteg, aki nemosuk, hogy dolgozni tud, hanem kezét, lábát mozgatni sem. Ha valamivel nagyobbak volnának a gyerekek, szíve vállalkoznának valami munkára, de csak hét és tizenévesek. Nyakon szépen kérnek egy kis ruhát, vagy pénzesgélt.

Egy örült ember megmérgezte a kutab. Ploestiből jelentik: A prahovamegyei Moara Băneasa községben egy örült fiatalember az utóbbi időben több kutat megmérgezett és néhány hátt felgyújtott. Tegnap tetten érték, amikor egy új kutat akart megmérgezni. A mérég egy üveggel volt és az elmeháborodottnak volt még annyi ideje, hogy az üveget a vízbe dobja. Ezután elmenekült és azóta nyoma vesztett.

(—) Halálozások. Meghaltak: Mayer Gertrúd kilenc hónapos, Stojadinovics Klementina 63 év, Coloneanu Maria született Anghel 46 éves, Grigorescu Constantin 76 éves vasuti nyugdíjas, Brüller László 78 éves pék, Henss Izsák 47 éves kereskedő, Ibrănescu Anna 31 éves, Cuzman Rista 50 éves.

GYÓGYSZERTARAK ÉJJEI SZOLGÁLATAI

Kedden, október 3-án a szolgálati beosztás következő:

Az I. kerületben az Alba Iulia utcában levő Kun gyógyszerár

A II. kerületben a Dacilor utcában levő Kovács gyógyszerár

A III. kerületben a Porumbescu utcában levő Sárge gyógyszerár

A IV. kerületben a Bratlanu utcában levő Ditar gyógyszerár

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és U. kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

M Ű S O R :

Kedd, október 3.

APOLLO: A kalandornő (francia film.)

CAPITOL: A végzetes óra (angol film.)

CORSO: A nagy keringő (német film.)

SCALA: Kozákok (francia film.)

1939. október 4.

Argetoianu miniszterelnök rádióbeszéde

Meleghangu felhívás az ország ifjúságához

Bucurestiből jelentik: Argetoianu miniszterelnök hétfőn este 10 órakor rádiószózatot intézett az ország népéhez. A miniszterelnök beszédében a következőket mondotta:

— Románok! Az az alávaló merénylet, a mely az ország egyik legkiválóbb fiának az életét kioltotta és így termékeny működésének teljes kifejtésében ragadta el, felrúta az egész román nép lelket. Mindannyian számot vetünk azzal, hogy

tovább már lehetetlen minden kímélet a semmirevalókkal szemben,

ha lesznek még, akik nem tudják felfogni, hogy ezekben a percekben, amikor az országunk a lelkek egységére és az erők egyesülésére kell támaszkodni, azt, hogy a gyűlöletből és lázításból eredő cselekedet olyan büntetett képezet, amelyet nem lehet eléggé szigorúan büntetni. El vagyunk határozva, hogy kiirtunk a burjánzó utolsó magyárt is, amelyek a szelek szárnyán jöttek a román földre és hogy visszahozzuk az eltévedettek ősi emberi hagyományukhoz, amely az évszázadok folyamán nemzetünk irányítója volt. Meleghangu felhívást intézünk

a misztikus, erkölcsi alap nélküli csalások által megszáditott ifjúsághoz.

— Kinyitjuk számunkra azokat a kapukat, amelyeket nyomukban bezártunk, a lelkeikben még el az otthon és a nemzet szeretete, a mely a bűnbánat útjára vezeti őket. Egyik se felejtse el, hogy vérgözyben nem lehet építeni, egy nép csak akkor és abban a helyzetben lehet uralom sorsának irányítása felett, ha érzésben és megnyilvánulásban egységes. Csak azok a népek küzdhetnek át magukat az egyre tovább terjedő meggyújtott lángokon, amelyek egységes blokkot alkotnak házakok és idegen befolyás nélkül. Csak az egy gondolatban és egy akaratban tömörült népek kerülnek ki épen és örökre megacélozva ebből a tűzből. Ennek a blokknak létrehozása érdekében meleghangu felhívást intézünk mindenkihez és kérjük, szakítsanak a múlt kapcsolataival és egyesüljenek kicsinyek és nagyok a korona és az ország zászlaja köré a közös vesztéllyel szemben. Ezt a felhívást halottaink nevében tesszük. Azoknak a nemzedékeknek

a nevében, akik nincstelenek, de türelmesek és szorgalmasok és bizalmukat a holnapra helyezték gyermekeink és unokáink nevében, a kikkel szemben súlyos felelősség hárul reánk.

— Öfelsége kormányja nem hagy figyelmen kívül egyetlen olyan intézkedést sem, amely az emberek testvériségét és a szükségek enyhítését előzza. Minden állampolgárnak kötelessége a kormányt támogatni, feleltsük el egy pillanatra, hogy milyen jogaink maradtak teljesítetlenül és gondoljunk arra, hogy milyen kötelességeket kell teljesítenünk.

— A mostani nemzetközi helyzetben minden nemzet védelmi álláspontot foglal el. Nincsen háborús szándékunk, a békét kívánjuk, de nem akarunk alól maradni másokkal szemben. Tudjuk azt, hogy a katonai behívások főképpen a városi és falusi munkásrétegek vállait nyomják. A csapatok leszerelése olyan mértékben, ahogyan szeretnők, a jelen pillanatban nem lehetséges. A katonai szolgálatra behívottakat sorra szabadságra engedjük, másrésről pedig megtettük a szükséges intézkedéseket, hogy a behívottak családjai segítségét kapjanak munkájuk elvégzése érdekében.

Kormány tudatában van a rekvirálások súlyosságának is, azonban ezek az ország érdekében elkerülhetetlenek. A rekvirálásokat azonban szigorúan a törvényesség szellemében kell végrehajtani, az egyéni visszaéléseket megtorolják, a károsultakat pedig kárpótolják. A törvényhozó, közigazgatási és gazdasági intézkedések pontos egységesítése által megkönyítjük a köz- és egyéni terheket. A megvalósítandó programját a nép érdekében tovább folytatjuk azon keretek között, amelyeket az állam jövedelme biztosít számunkra, mert mindennek előlt a nemzetvédelmi költéseket kell a hadsereg felszerelése és a hadsereg ellátására szükséges utak fenntartására teljesíteni.

— Románok! Nem kételkedünk abban, hogy a ti közreműködésetekkel az ország legyőzi az útjába tornyosuló akadályokat, országunkat megtudjuk menteni háború szerezettségétől és az európai konfliktusban továbbra is megtudjuk őrizni vállalt semlegeségünket. Ezen cél elérése érdekében senki sem térhet ki a kötelességteljesítés elől. Egyesüljünk mindannyian egy csoportba és kiáltjuk: Éljen a felszabadult és egyesített Románia, éljen a királyunk és szeretett sarja. Egység!

(—) Munkaközben meghalt Huszár Mihály udvarhelymegyi napszámos, aki Palvereján Maxa nagy komlósi gazdálkodó alkalmazásában állott. A napszámos a gazda házában padlásáról búzával telt zsákokat hozott le, amikor hirtelen összeesett és meghalt. Halálát szívizélhűdés okozta.

(—) Ogrin dr. — műegyetemi tanár. Ogrin Nicolae dr.-t, a bánsági állatgyógyászati szindikátus elnökét és a szövetségek nemzeti intézetének megbízottját, aki éveken keresztül működött a temesvári műegyetemen, mint docens, végleges tanárnak nevezték ki. Ogrin Nicolae dr. egy ideig Temesvár alpolgármestere is volt.

(—) A prefektus vidéki szemléltája. Popovici Virgil zredes-prefektus vasárnap több községet látogatott meg. Dél előtt Ujfalu községben járt, ahol résztvett az építendő görög keleti templom alapkövetési ünnepélyén. Azután felkereste Rudna és Gád községeket. A prefektus megtekintette a rozant rudnai hidat, amelyről a Déli Hírlap megemlékezett, amikor megírtuk, hogy a környékbeli községek a hid helyrehozását kérik. A prefektus nyomban intézkedett, hogy a vármegyei mérnöki hivatal a hidat megjavíttassa. A hid javítási munkálatait tegnap már megkezdték.

VALKAY IÁNCISKO-LÁJÁBAN
Unirii-tér 3. szám
október 9-én új kurzus kezdődik
Tanórák hétfőn és csütörtökön
Beiratkozások naponta, d. u. 6—8-ig

— Tragikus halál. Budapestről jelentik: (Duna-posta.) Gróf Crouy-Chanel István földbirtokos vasárnapra virradó éjjel az uccán összeesett és meghalt. A gróf az Árpád-ház leszármazottja volt. III. Endre Franciaországba szakadt Félix nevű fiának egyenes leszármazottja. A család, amelyből Izabella főhercegnő is származott, a francia forradalom idején menekült Magyarországra.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Mengai Anna, Jakobovits Béla Tibor, Reitz Péter József, Hegyesi Jenő István.

Modern 4 szobás lakás
ÚJONNAN ÉPÜLT VILLÁSBAN, (BELVÁROS RÓM. KATH. SZEMINÁRIUM KÖZELÉBEN)
november 1-re kiadó
BŐVEBBET A TÖRVÉNSZER FŐIGAZGATÓNÁL II. EM. 44. AJTÓ

(—) Gyászbeszéd. Özv. Halmos Jánosné született Recktenwald Gizella életének 64-ik évében elhunyt. Halálával súlyos csapás érte fiát, Halmos A. Tibort, a Procháska malom r.t. tisztviselőjét, Magyarországon és Jugoszláviában férjezett két leányát, valamint Temesvárott és Zombolyán kiterjedt rokonságát. Temetése f. hó 3-án kedden délután hat órakor megy végbe a római katolikus szertartás szerint az erzsebetvárosi temető gyászkápolnájában.

— A MAGYAR ÉS OROSZ KATONASÁG BARÁTSÁGOS TALÁLKOZÁSA. Budapestről jelentik: Az uszoki határrezszen lévő első magyar orosz találkozás alkalmával az orosz tiszték és a magyar katonaság meleg baráti érzelmei között töltötték az új magyar szomszédokat. Minthogy a tetőn alig 100 méternyire a határtól magyar területen van a Sportszálló, az orosz tiszték engedélyt kértek arra, hogy ott megreggelizhessenek és cigarettát vásárolhassanak. A reggeli után elbúcsúztak és visszatértek a határon túl levő Siankiba.

— Még egy svéd gőzöst süllyesztettek el. Stockholmól jelentik: A Skagerack közelében egy német tengeralattjáró elsüllyesztette a Gun nevű svéd gőzöst, amely Anvers felé haladt. A gőzös tizennyolc főnyi legénységét egy dán hajó mentette meg.
— Zürichi fözszedőriat. Páris: 10.08. London: 17.78. Newyork: 44.3. Brüsszel: 74 és ötnyolcad. Milánó: 22.35. Amszterdam: 236 és egynolcad. Berlin: 176.50.

Miért titok a háboruban az időjárásjelentés?

Amikor az „időjárás” még Zeppelint fogott

Londonból írják: J. B. S. Haldane londoni egyetemi tanár, a háborús természettudomány világhírű szakértője a Daily Expressben cikket írt arról, hogy „miért kell az időjárást titokban tartani”, a háború kiterése óta miért tűnt el az időjárásjelentés az angol apokból és a rádióból.

„Míg a háborúnak vége nem lesz — kezdi Haldane professzor — nem fogjuk hallani az ismerős szavakat: „időjárásjelentés ma éjszákára és holnapra”. 1914-ben jó időbe telt, míg

hatóságaink felismerték az időjárás fontosságát. Egy meteorológust, aki önként jelentkezett 1914-ben, hogy segítségére lesz a brit expedíciós-seregeknek, a vezérkar visszautasította; nem vette komolyan ajánlatát, s megkérdezte tőle, vajjon azt gondolja-e, hogy a hadsereg kinyitja az esernyőket, ha megereged az eső?

De amint a légi háború kifejlődött, hamarosan megértették, hogy

az időjárásjelentés értékes hivatalos titok. Hasznát lehet venni még a szárazföldi hadviselésben is, hiszen egy olyan támadás, amilyen a paschendalei volt 1917-ben, rossz időben valószínűleg kudarcba fullad. Fontos a tengeri hadviselésben és életbevágó a légi hadviselésben.

1917. október 19-ről 20-ra virradó éjszaka tizenegy Zeppelin, mely Angliát megtámadta, várta-

lan viharba került s délfelé sodródott. Nem kevésbé, mint

négyet csipetelt el belőlük másnap reggel Franciaországban.

A modern repülőgépek természetesen akármilyen szél ellenében tudnak repülni, s ilyen szerencsét nem remélhetünk mégogyiszor.

Az a pilóta azonban, aki nem ismeri a szél irányát, több mérföldnyire eltérülhet szándékolt útjától. S mindezek felett egy légitámadás nem lehet kelőképpen megtervezni, ha nincs értesülésünk a várható látási viszonyokról.

Tiszta időt remélhet a pilóta s úgy történhet, hogy tárgyát sűrű köd borítja... Több száz bombavető tömegtámadását, ha a gépek rendben haladnak, vadászgépek oltalmában, legjobban talán tiszta időben lehet végrehajtani, bár természetesen a tiszta idő a védelemnek is kedvez, ha az olyan erős, mint a miénk.

Felhős időben egyes gépek vagy kis csapatok bujdoskát játszhatnak a felhőkben.

Dehát nincs ennek a botnak két vége? — kérdezhetné valaki. — A mi bombázóink, amelyek röpiratokat szórnak Németországra, tudják-e, hogy milyen időt várhatnak ott?

Szerencsére nincs két vége a botnak.

A mi időnk nagyjában az Atlanti óceánról jön, Németország pedig Angliából és Franciaországból kapja az időt. Ha keleti szellünk van, az természetesen Németország felől fúj. De a keleti szeleket a fő nyugati áramlat örvénylése okozza.

A németországi időjárás ismerete nem igen segít a miénk megjóslásában. A legértékesebb ismeretet az Atlanti óceán hajói hozzák, ezek figyelmeztetnek a közeledő ciklonokra.

Mint ahogy az atlanti idő segítségével megjóslhatjuk a magunkét, úgy jóslhatjuk meg a brit idő segítségével a németet.

Szent Ferenc ünnepén olvassa fel XII. Pius pápa első enciklikáját

Rómából jelentik: A pápa castelgondolói magányában kidolgozta az első enciklikát, a melyet október 4-én, Szent Ferenc ünnepén fog felolvasni. Az enciklika bevezető részében azt fejtegeti, hogy a válság, amely az egész világ felett lebeg, elsősorban erkölcsi válság és onnan származik, hogy az emberiség csak anyagi javakkal törődik és elhanyagolt a hittől, nem gondolt Istenre.

= KÖZGAZDASÁG = BEGOVITS

Életbelépett az új külkereskedelmi törvény

Megszűntek a kompenzációs szállítások. Új rendelkezések a külföldi devizákról. Külföldi fizetési eszközöket csak a külkereskedelmi hivatal engedélyezhet

A hivatalos lap vasárnapi száma közli az új külkereskedelmi szabályokat megállapító rendelet-törvényt, amely egészen átszervezi úgy az áru kivitel, mint a behozatalt és az ezekkel kapcsolatos devizák kérdéseit.

Leglényegesebb átalakítás, hogy szeptember 16-tól kezdve megszűnt minden kompenzációs kivitel és behozatal és hogy semmiféle külföldi fizetési eszköz nem igényelhető október 1-től kezdve sem kereskedelmi, sem magán célokra csak is a külkereskedelmi hivattaltól (Oficiul Schimburilor), amely a Nemzetgazdasági Minisztérium mellett működik és a Doamnei ucán van elhelyezve.

A KIVITEL SZABÁLYOZÁSA.

1939. október 1-től csak a külkereskedelmi hivattaltól előzetesen szerzett engedély alapján lehet árut külföldre szállítani. A minisztertanács külön jegyzékben megfogja állapítani azokat az árukategóriákat, amelyek kivitelére

a helyi árelenőrző bizottságok fognak engedélyt adni

és ezen engedélyk másolatát a külkereskedelmi hivatalnak naponta beküldeni.

Az engedélyk keltüktől egy hónapig érvényesek, ezt az időhatárt azonban a nemzetgazdasági miniszter általános végzésével megváltoztathatja. Az engedélyk szigorúan személyre szólók és semmiféle formában, semmi indokból nem ruházható másra. A kivitelre vonatkozó megállapításokat előzetesen jóvá kell hagyatni a külkereskedelmi hivattal, ha ezek 5 millió leinél nagyobb értékre vonatkoznak. Ilyen jóváhagyás hiányában a szerződések semmiek és kihágási büntetés alá is esnek. Ezek a büntetések a külkereskedelmi ügyek összes ágaira nézve az export-import jogi időleges, vagy végleges visszavonásában, a vállalatnak az állam, vagy az állam által ellenőrzött intézmények által nyújtott kedvezmények megvonásában és a szállítási szerződés előzetes jóváhagyatásának elmulasztása esetén az áru elkobozásában állanak. A büntetést a nemzetgazdasági miniszter végzéssel szabja ki. Határozata azonnal jogerős és végrehajtható, s ez ellen csak is recursnak van helye az illetékes táblához.

Olyan kivitelnél, amely nem kereskedelmi célokra történik és nem kereskedelmi jellegű, a külkereskedelmi hivatal megengedheti, hogy az áruért járó devizákat ne kelljen beszozáltatni.

AZ ÚJ BEHOZATALI RENDSZER.

1939. október 1-től csak a külkereskedelmi hivatal engedélye alapján lehet behozatalt eszközölni. Ezt az engedélyt olyan árukra, amelyek eddig nem estek behozatali engedély alá, a helyi árelenőrző bizottságok engedélyezik és naponta beküldik az engedélyk másolatát a külkereskedelmi hivatalnak. A minisztertanács más áru kategóriákra is kiterjeszti a helyi bizottságok jogkörét.

A behozatali engedélyk keltüktől 3 hónapig érvényesek, a nemzetgazdasági miniszter azonban általános végzéssel más időhatárt is állapíthat meg.

Az engedélyk szigorúan egyénre szólók

és semmiféle formában és indokból nem ruházható másra és nem értékesíthető, mert mindez kihágás és a fentebb már ismertetett büntetések alá esik.

Import-engedélyt csak azok kaphatnak, akik a behozott árut saját ipari üzemiükben használják fel, vagy mint kereskedők nagybani, vagy detail eladásában értékesítik. Magánosok részére akkor, ha a behozott árut kizárólag magánhasználatra fordítja az illető.

A külkereskedelmi hivatal devizákra való jog nélkül is adhat behozatali engedélyt, amely esetben követelheti a kérvényezőtől annak igazolását, hogyan fogja a fizetést teljesíteni.

A behozatali engedélyeket a külkereskedelmi hivatal a számításba vett összehozatal mennyisége alapján tekintettel a számbajövő külföldi országokat, évnegyedenként adja ki figyelemmel arra, hogy

az egyes országoknál milyen fizetési eszközök állnak rendelkezésre

és tekintettel a nemzeti gazdaság általános követel-

ményeire, valamint a fennálló kereskedelmi és fizetési megállapodások rendelkezéseire.

A kivitelből rendelkezésre álló összegek elosztásánál 45% az állam külföldi fizetéseire, tehát az államadóságok, állami felszerelések, a külföldi diplomáciai szolgálat és egyéb állami fizetések céljaira fordítatik; 30% nyersanyagok fedezésére, 25% a termelői eszközök fejlesztésére, a belső fogyasztásnak, magán pénzügyi transfernek, tanulmányoknak turisztikának, stb., a céljaira szolgál. Az esetleges felesleg az utánuk következő csoport javára használható fel.

Az egyes országok részére jutó fedezetből elsősorban az állami rendelkezésre, azután a nyersanyagok, azután a gyártási segédanyagok, a félgyártmányok, pótdarabok, gépek és készülékek, be-

Számlák csak devizákban állíthatók ki

A kivitelre szánt áru csak devizákban számlázható. A minisztertanács elrendelheti a leiben való számlázást.

A kivitelből bármilyen áru alapján keletkezett devizák 30 százaléka negociabilis devizákkal bíró országoknál a Banca Nationala részére a hivatalos árfolyamon 38 százalék felárral engedendők át és a pénzügyminisztérium számlájára lesznek beszedve külön megbízás alapján. A többi 70 százalék az exportörök szabad rendelkezésére marad az erre korlátozatlan hitellel jogosított bankok útján, a jelen törvényben meghatározott célokra leendő felhasználás végett. A 30 százalék kizárólag az állam és a Banca Nationala szükségleteire szolgál.

Az exportöröket illető 70 százalék minden fajta külföldi tartozásaik kiegyenlítésére szolgál, a melyekre a külkereskedelmi hivattaltól előzetesen deviza vételi engedélyt kaptak, tehát engedélyezett importjaik fizetésére, vagy egyéb természetű engedélyezett transzfer kötelezettségeik rendezésére. Az esetleges készpénz értékeket az engedélyezett bankok útján kell értékesíteni a fentebb meghatározott célok javára. Az engedélyezett bankok ezt a 70 száz lékot az exportörök javára legkésőbb 15 nap alatt az államot illető 30 százalék engedményezésétől számítva a tőzsdén értékesítik. Ezt a határidőt minisztertanács határozat esetleg megváltoztathatja. Azokat a

BEGOVITS

tánciskolájában

I., Piata Libertatii 4, I. em.

Október 5-én

új tánckurzus kezdődik

rendezések, nélkülözhetetlen fogyasztási cikkek és végső sorban a különböző fogyasztási cikkek kerülnek engedélyezésre.

NEM KERESKEDELMI JELLEGŰ KÜLFÖLDI FIZETÉSEK.

1939. október 1-től csak a külkereskedelmi hivatal adhat engedélyt külföldi fizetésekre és pedig külföldi pénzügyi kötelezettségekre, engedélyk és szabadalmak fizetésére, viszontbiztosításra, egészségügyi, tanulmányi és turisztikai célokra. Az engedélyk feltüntetik a kérvényező nevét és címét, a fizetési hely nevét és címét, a fizetés célját, módját, a pénznemet és az országot, ahol teljesítendő. A fizetési engedélyk keltüktől 15 napig érvényesek csak, szigorúan egyénre szólók és semmiféle formában és indokból nem ruházhatók át kihágási büntetés terhe alatt.

devizákat, amelyek a kiszabott határidőn belül nem nyertek értékesítést, a Banca Nationala 38 százalék felárral hivatalos árfolyamon átveheti.

A tőzsdéi értékesítés módozatait a nemzetgazdasági miniszter fogja meghatározni. A készpénz értékeket, amelyeknek megszabott árfolyama van, a Nemzeti Bank veszi át.

A törvényhez egy jegyzék van csatolva nehezen exportálható árukról, leginkább hus, zsir, konzerv, gyümölcs, gyógynövények, szeszes italok, agyag- és üveg cikkek, vas háztartási edények, butorok, szén és ásványvizek, amelyek deviza ellenértéke egészen az exportörök szabad rendelkezésére marad külföldi fizetések eszközzésére.

A külkereskedelmi hivatal megengedheti az exportöröknek, hogy eladási lerakot formájában elszámolásra tarthassák árujuk egy részét, ami azonban nem lehet több annál, amit 6 heti idő alatt rendszerint kiszállított. Azt is megengedheti a külkereskedelmi hivatal, hogy az exportból származott devizák külföldi költségeikre és anyagbehozatalra egy maximálisan korlátozott összeget visszatartasson az exportör, ez azonban nem lehet több havonta a kivitel 10 százalékánál és egész év alatt sem haladhatja meg az évi export 10 százalékát.

Az új törvény fenntartja az összes eddigi behozatali és kiviteli taxákat. Ezen felül

október 1-től új három ezrelékes értéktaksát hoz be minden kiviteli, behozatali és fizetési engedély értéke után,

amit a külkereskedelmi hivatal, vagy a helyi árelenőrző bizottságok kiállítanak.

MEGSZÜNTETETT KEDVEZMÉNYEK.

1939. szeptember 17-től kezdve semiek az összes kompenzációs engedélyk, tehát az A. és B. jegyzékre vonatkoznak is.

Ugyanezen naptól semiek a gépkocsi szerelő üzemek részére különböző minisztertanács határozatokban engedélyezett kedvezmények és semiek a traktorok és mezőgazdasági gépeket szerelő üzemek többrendbeli minisztertanács határozatban engedélyezett kedvezményei.

A szeptember 16-ig lebonyolított kompenzációs szállítások és ezekkel kapcsolatos behozatalok 1940. március 31-ig még a kompenzációs szabályok szerint lesznek kezelve. Ezen határidő után a fel nem használt devizák e törvény értelmében a Banca Nationala illetik. Az 1939. szeptember 17 és október 1 között lebonyolított kivitelekbeli eredő devizák az új törvény szabályai szerint kezelendők.

Gh. Grigoreca — külügyi államtitkár. Grigoreca Gheorghet, az egykori budapesti román követet, aki a közelműtban Varsóban működött, mint lengyel rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a lengyel események után a bucarestii külügyminisztériumban az államtitkár teendőivel bízta meg Gafencu külügyminiszter. Az új államtitkár hatáskörébe utalták a minisztérium következő igazgatási osztályait: a portokol, személyzeti, egyezményi, rendjelek kancellárja, közigazgatási, jogügyi, konzuli, számadási és alapítványi igazgató-ságokat.

Hansi Khotec,

az UFA egyik szépséges sztárja. A homi föld című film női főszerepében.

A trágyatelep és kut elkészítési módja

Az istállótrágya okszerű kezelése a trágyatelepre folytatódik. Mielőtt azonban az istállóból a trágyatelepre kihordott trágya kezelési eljárásának ismertetésére kerülne a sor, építsük meg a szükséges trágyatelepet. A trágyatelep a kuttól messze, lehetőleg az istállóhoz közel, védett és magasabban fekvő helyen építendő, ahol a szél, az eső és a napsütés nem éri. A trágyatelep nagyságát a jóságállomány létszámához mérten kell megállapítani. Mindegyik nagy állat után négy négyzetméter veendő alapot kell számítani. Két borjú egy nagy állatnak, ugyiszintén a csés és baromfiállomány szintén egy nagy állatnak számítandó. Ezek után, ha öt nagy állattal és a jóságállomány, akkor husz négyzetméter területre van szükségünk. A telep téglalap alakú és 8-120 centiméter mély. A fenék burkolata 8-10 centiméter vastagságban kővér, tehát homokmentes, nyirkos agyagból fel lesz döngölve, a száradás után pedig, ha repedések mutatkoznak, nyirkos vággal a repedéseket döngölés útján el kell dolgozni addig, amíg a repedések el nem tűnnek. Három-négy ilyen réteget döngölünk egymásra, de a felső kővér, vízhatlan agyagból. Hosszúságban és szélességben a trágyalé kut felé eső fenékburkolata a telepnek lejtősen építjük meg, hogy a fenékburkolathozódott trágyalé a gödörbe levezethető legyen. A trágyalé-kut és a trágyatelep fenekének lejtős része esővel van összekötve, amelyen át a trágyalé folyása a trágyalé-kutba megtörténik és nem áll meg a fenékburkolaton. A trágyatelep falait is vízhatlan agyagból a vertházfalak mintájára kell építeni, lehetőleg nem függőlegesen, hanem kifelé felé felé szélesedő alakban. A falak belülről vágyos sárral betapasztandók és a tapasztható sírra kell dolgozni, hogy azon repedések ne legyenek. A kővér agyag a legalkalmasabb a trágyatelep építésére.

A trágyalé-kut a trágyatelepen kívül építendő egy hasonlóképpen mint a trágyatelep, azzal a különbséggel, hogy ennek az oldalala cemetgyűrűvel készített, vagy cementshabarcsba mártott téglaiból állítandó elő. Akinek még ez sem áll módjában, két egymásra állított petróleumos, vagy oia-

jos hordóval is megvalósíthatja. Mivel az istállóból is a trágyalévet az állatállások mögötti csatornából vezetjük a trágyalé-kutba, ennél fogva célszerű 10-15 centiméter belső átmérőjű kőagyag vagy cementcső-vezetékkel készült csővezetékben át vezetni. A cső két végét az összeillesztés helyén cementvakolattal hézagmentesen kell összefogni, nehogy az értékes trágyalé elszivárogozzon. A csővezetéknek 60-70 centiméter mélyre kell helyezni a föld alatt, nehogy a téli időben befagyjon. A csővezeték nem olcsó és ezért minél rövidebb csővezetékre kell törekedni, ami úgy érhető el, hogyha a trágyalé-kutat a trágyatelepre az istálló felé eső végébe építjük. A trágyatelep elkészítésénél ügyelni kell arra is, hogy a trágyakihordó szekerekkel könnyen mellé lehessen állni.

A trágyatelep fölé tető emelendő, mert a legjobb trágyát fedett trágyatelepen lehet előállítani. Az ilyen telepen a nap vagy a szél nem száríthatja ki és az eső sem luгоzhatja ki a trágyát. Tömötten és nyirkosan tartható ott a trágya és trágyalé alig képződik, ami annak a jele, hogy az így kezelt trágya minden értékes anyagát magában tartja.

A tetővel ellátott trágyatelep, különösen ha nagyobb trágyatelepről van szó, elég költséges és nem minden gazdának áll módjában azt megcsinálni. A kisgazdaságokban azonban ez az eset nem állhat fenn, mert mindenütt akad alkalmas faanyag, nád és szalma. Csak az akaraterő hiányzik és a legtöbb helyen még inkább az a körülmény okozza a nehézséget, hogy sokan nem tulajdonítanak fontosságot a trágyában lévő anyagok megőrzésének. A mennyiben a trágyatelep nagysága megengedi, kerítsük be korláttal. Aki semmi körülmények között nem gondoskodhatik tetőről, az ültesse gyorsan növő, terebélyes fákat a trágyatelep köré, de a fák a trágya kihordáskor ne álljanak a szekerek útjában. Az a trágyadomb, amely sok gazda udvarán éktelenkedik és az eső által kilugozott trágyalé posolyát képez, nem nevezhető trágyateleppnek, még kevésbé a föld termőerejét növelő trágyaanyag-nak.

Meggyesy István.

Az Exporthivatal közlése a külföldi árukeresletről

Az egyes külföldi államokból a Külkereskedelmi Szervező és Támogató Igazgatóságához a következő román árucikkekre érkeznek be érdeklődések:

Cseh és Morva protektorátus: Mák, sertés, szalonna, sertésszár **Németország:** sertésszár, szappanfőzéshez növényi olajok, nyersaport és nyerslen, kenderszész, stb. Ezenkívül német importőrök román exportőrökkel keresnek összeköttetést, akik diót, szárított gyümölcsöket, gyógynövényeket, stb. szállítanak Németországnak. **Marokkó:** Lámpabél, gyertyyabél keres. **Olaszország:** Bitumen, kalciumkarbonát, celluloid árúk, drót, félfinomítású paraffin, stb. **Hollandia:** Répacéfre, repce, mustármag. **Lengyelország:** Kukoricakeményítő. **Spanyolország:** friss húz, bőrök, bél. **Törökország:** Kukorica törőszek gépek és szerszámok, kukorica őrlő malomberendezések. **Belgium:** Tisztított borsó, griz, zabliszt, bor, sonka, különböző gabonaneműek, tölgy, búttk és fenyőfűrészarúk, kompenzációs alapon, stb. A fentiekkel kapcsolatos információkat az exportigazgatóságnál (Directiunea Organizării și Incurajării Exportului, Bucuresti), Calea Victoriei 100 sz. alatt) kaphatók.

— **A közhivatalok új munkáórái.** A minisztertanács határozata hivatali órákat az összes közhivatalokban a következőleg szabályozta október 1-től május 1-ig terjedő téli időszakra: hétfőn és az ünnepi munkaszünetes napokra következőző napokon délután 3 órától félnyolcig, kedd, szerda, csütörtök és pénteken reggel 8-tól 1 óra délutáni és folytatolag 4-től 7 óráig; szombaton reggel 8 órától félkettőig. Ettől eltérő munkarend azoknál a hatóságoknál marad érvényben, amelyek részére különleges órandum van megállapítva törvényben, vagy rendeletben.

— **Oktoberben összeírják a forgalmi adóra kötelezett vállalatokat.** Megirtuk, hogy a pénzügyminiszter a forgalmi adó fizetésére kötelezett vállalatok összeírását rendelt el még pedig áprilisban, azonban a pénzügyigazgatóságok személyzetét hadgyakorlatra hívták be és így az összeírás elmaradt. A pénzügyminiszter most 206.894-1939. sz. alatt elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóságok szeptember végén és október hó folyamán — a csökkentett személyzettel is — írják össze a forgalmi adóra kötelezett, vagy kötelezhető összes vállalatokat.

— **A must termés bejelentése.** A pénzügyminiszter 43.937. szám alatt rendeletet adott ki, a melyben elrendelte, hogy az idei szőlő, illetőleg must termést a termelők a szüret kezdetekor jelentésk be és a pénzügyi közegek már a szüret alatt végezzenek ellenőrzéseket. Az ellenőrzés a szőlőtermelésről szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően történik.

— **Német jelentés a román gazdasági tárgyalásokról.** Berlinből jelentik: A NTL hosszabb jelentést adott ki a német-román kereskedelmi tárgyalásokról. A jelentés megállapítja, hogy a német-román kereskedelmi kapcsolatok teljesen kielégítőek és remény van arra, hogy ezeket a kapcsolatokat még jobban el lehet mélyíteni.

— **A bánági gabonapiac helyzete továbbra is esedens.** A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 430 lei, tengeri 430 lei, korpa 320 lei, új zab 330 lei, muharmag 400 lei, tőkmag 950 lei, káposztarepce 820 lei, lencse 600-700 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, lőheremag 210-220 lei, lucernamag 300 lei százkilónként.

A ipari munkaidő kivételes meghosszabbítása

További tárgyalás a munkaminisztériumban. A vita anyagát Ralea miniszter javaslattal a minisztertanács elé terjeszt

Beszámoltunk a hadfelszerelési iparban szükségessé vált munkaidőnek a megengedett rendszeres munkaidőn túli órákra kiterjesztése tárgyában a munkaminisztériumban tartott csütörtöki első tanácskozásról. A további megbeszélést elhalasztották és most csővezték. Ezúttal is Stavri Cunesco miniszteri ezértiárkár elnököt, kimentény Ralea munkügyi minisztert, aki más elfoglaltsága folytán ezúttal sem vezethette személyesen a tárgyalásokat. Összefoglalta az előző ülésen elhangzottakat és kérte a jelenlévőket, hogy ugyanazzal a megértéssel mint eddig, tegyék meg javaslataikat, egyenlő figyelemmel a nemzetvédelem és a szociális máltányosság érdekeire.

Lazar Ioanitu és Dulu ezúttal is fenntartották azt a kívánságot, hogy a túlórákért a törvényben előírt 25% felárat ne keljen fizetni a rendes 8 óra helyett 10 óras munkaidőig és csak az ezt meghaladó munkaórákért járjon felár.

Demetrescu a kikötői munkák természeténél fogva azt kívánja, hogy ezeknél ne csak a törvény alapján tervezett 3 havi időre engedjék meg a munkaidő meghosszabbítását; a túlórákért azonban adassék meg a törvényben előírt felár.

Niculescu-Ritz kettéválasztaná a kérdést és azt kívánja, hogy határozzon a kormány egyelőre a munkaidő felemelésének megengedése tárgyában, a fizetések kérdését rendezzék azután.

Melinescu ezredes a túlórák engedélyezése mel-

(=) Németország gyáripára, kézművessége, ipara és exportkereskedelme, valamint a bécsi dívat nagymérvű kiállítását rendez az 1939-es bécsi nemzetközi őszi vásáron, 1939. október 15-21-ig, amely a kontinens ezévi utolsó kiállítása és így a román érdeklődőknek egy utolsó és fényes üzletlehetőséget nyújt a német jeles békebelli gyártmányok jó és előnyös vásárlására. Csend, rend, gazdag ellátás és teljes biztonság kezeskedik a vásárlatógatók hasznható üzleteiről, valamint élvezetes napokról Bécsben.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

lett van, de a pótdíjakat meg kell érték adni a fennálló törvénynek megfelelően.

A nagyvezérkart képviselő Málnescu őrnagy azt az álláspontot képviselte, hogy a nemzetvédelem érdekében dolgozó vállalatok részére engedélyezzék feltétlenül a munkaidő meghosszabbítását, a nemzetgazdaság általános érdekében dolgozó vállalatoknál ellenben esetről-esetre bíráltassék el, hogy szükség-e közérdekből az emelés és milyen mértékben? A díjazást illetőleg a fennálló törvény teljes fenntartását tartja helyesnek.

Az elnök Stavri Cunesco összefoglalta az elhangzottakat, köszönetet mondott a minden irányból megértő szellemű hozzászólásokért; Ralea miniszter elé terjesztte a gyűlés teljes anyagát és ő ezek mérlegelése alapján teszi meg előterjesztését a minisztertanácsnak.

Dominke Ernőné (Debrecen), özv. Burghardt Jánosné (Pancsova) és Halmos A. Tibor, fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, miszerint forrón szeretett édesanyánk,

ÖZV. Halmos Jánosné
szül. Reektenwald Gizella

életének 64. évében f. hó 2-án, éjjel 2 órakor visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Temetése f. hó 3-án, d. u. 6 órakor megy végbe az erzsébetvárosi temető gyászkapujánál.

Az üzletek és kirakatok elsötétítése a légvédelmi gyakorlatok idejére

A temesvári Kereskedők Egyesülete felhívja tagjai figyelmét arra, hogy a légvédelmi gyakorlatok idejére, tehát október 3-tól 7-ig, az üzleteknek és kirakatoknak a világításánál pontosan tartásuk be az előírt rendelkezéseket, mert ellenkező esetben súlyos bírságnak teszik ki magukat. Mindenekelőtt ügyelni kell a kereskedőknek arra, hogy

az uccára nyíló kirakataik világítása a légvédelmi riadó idejében teljesen szüneteljen és főleg az olyan kirakatokra kell különös gondot fordítani, amelyek az üzletek zárása után is a késő esti órákban még kivilágítva maradnak. Az ilyen esetekben ajánlatos, ha egy személy az üzletben tartózkodik, hogy az elsötétítést kellő időben eszközölhesse. A légvédelmi rendelet előírja, hogy a légvédelmi gyakorlatok ideje alatt, október 3-tól 7-ig, az üzletek és kirakatok belső világítása is úgy történjék, hogy

az égőkre kék papír, vagy fátyol alkalmazassék

és így az üzleti órák alatt hirtelen történő riadóalkalmával letompított fény mellett menjen végbe az üzleti forgalom lebonyolítása. Ajánlatos, hogy a kirakatok ilyen esetekben teljes sötétségben maradjanak.

Temesvár város légvédelmi ügyosztálya szerint a belső világítás uccára való kiszűrődésének kérdése a legjobban úgy volna gyakorlatilag megoldható, hogy a kirakatok hátsó falát, amely rendszerint üveglapokból áll és a belső világítást átengedi,

a kereskedők a légvédelmi gyakorlatok idejére kék papírral fedjék be.

Ezen esetben nem szükséges a kirakatoknak és a villanygököknek kékre való befestése.

Ugyancsak teljesen elsötétítendő a riadó idejére a kivilágított cégtáblák és a fényreklámok is.

Aláírták a román-német gazdasági szerződést alkalmazó jegyzőkönyvet

Szeptember 17-én kezdtek meg a román-német gazdasági tárgyalásokat, amelyek most befejezést nyertek. A jegyzőkönyvet Em. Marian a nemzetgazdasági minisztérium vezetőikára és C. Kladius, német gazdasági miniszter igazgató írták alá.

Amint ismeretes nem volt szó új gazdasági megállapodásról, hanem az érvényben levő külkereskedelmi és fizetési egyezmények alkalmazásáról. Az 1938 december 10-iki és 1939 március 23-iki szerződések előírják a félvékenként történő tanácskozással, amelyeknek célja a szerződések keretein belül a gyakorlati kivitelet megállapítani. Ezuttal 1940

április 1-ig érvényes tervet dolgoztak ki. A Németországba irányuló évi kiviteli keret 9 milliárd lei értékű marad. Az emelkedés nem rendkívüli, mert most már végleg likvidáltak a cseh-szlovák köztársasággal kötött kereskedelmi szerződést és a német gazdasági megegyezést a cseh-morva vámokszékekkel való külkereskedelmet is magába foglalja.

A kivitelre kerülő árak sorában a bor és gyümölcskontingenst felemelték. Egyebekben az eltolódások kisebb méretűek. A márká árfolyama változatlanul 41.50 lei marad, tehát a németek által leírt 47 leies árfolyamot a román delegátusok nem fogadták el.

A B-ligában játszó temesvári csapatok győztek

A B-ligában játszó Kinizsi és az Electrica zselmi sorozata vasárnap sem szakadt meg. A Kinizsi itthon játszó szép mérkőzés keretében a Jiu csapatát győzte le 2:1 (1:0) arányban. A lila-kék fiataljai különösen az első féldőben régen nem láttott szép játékokat mutattak. A Kovács-Csapó jobb szárny kitűnő játékkal számos veszélyes helyzetet teremtett és Bajusz meg is szerezte a vezetést. Kinizsi az első féldőben nyomozott fölényben játszott, de a balszerencse megakadályozta a további gólokat. A második féldő elején a lila-kékek visszatek és a Jiu is számos támadást vezetett. Az egyik támadásnál a bíró tulszigorúan vezetett. A Jiu itélt meg egy rálőtt labda miatt és Medve kiegyenlített. A gól felrázta a temesvári csapatot és néhány perccel később Csapó, aki végig jól játszott, megszerezte a győztes gólt. Nagyszerű eredményt ért el az Electrica is, amely Lugoson 2:0 arányban verte a Vulturii csapatát. A villamoscsapat gólt Gál és Caba rúgták.

Magas lóhátról beszél Rega Bunk, az UFA 2 honi föld című darabjában Wolf Albach-Rettyve

Győzött a Gloria a Piskii CFR csapata ellen

Az aradi Gloria csapata fölényes győzelme aratott a Piski-CFR együttese felett. A Gloria végig fölényben játszott és a vendégcsapat csak védekezésre szorított. A két csapat összeállítását a következő volt:

Gloria: Theimer — Régner II, Volentir — Sio-lovan, Codrean, Micola — Igna, Farkas III, Frits Henegar, Mercea.

Piski-CFR: Nemes — Gábor, Ionescu — Suciu, Sioclovan, Csányi — Pacurar, Szabó, Macau, Sli-Nagy.

Az első gólt Codrean szerezte 11-ből, míg a további gólokat Farkas III., Frits és Mercea szereztek csapataiknak. A győztes csapatban Farkas III. bevált, kivülé jók voltak még Régner, Frits és Henegar.

A B-osztály II. csoportjának állása:

Electrica	4	4	0	0	8	3	3
Kinizsi	4	4	0	0	15	8	3
Mica	4	3	0	1	11	2	6
Minerul	4	2	1	1	4	6	5
Vulturii	4	2	0	2	7	5	4
Jiu	4	1	2	1	5	5	4
Gloria	4	1	1	2	12	10	3
Piski-CFR	4	1	0	3	3	9	2
CFR Severin	4	0	0	4	3	10	0
Sparta	4	0	0	4	4	13	0

B. osztályos mérkőzések: Kinizsi — Jiu 2:1 (1:0), NAC — Mures 4:0 (3:0), Törkvés — Victoria (Nagykároly) 5:2 (2:1), Crisana — Olul 3:2 (2:0), Universitatea — Olimpia 3:0 (2:0).

SPORTSEMÉNYEK

A Ripensia vereséget szenvedett Bucurestiben

A nemzeti bajnokság negyedik fordulóján különösebb meglepetések nem adódtak, csupán a TMAC kolozsvári győzelme számít annak, mivel a Victoriát sikerült otthonában legyőznie. A kolozsvári csapat a múlt vasárnap győzelmet aratott a bajnok Venus felett, most pedig vesztesként hagyta el a pályát. Az AMTE csapata a beérkezett jelentések szerint, végig jól játszott és állandóan fölényben volt, ennek ellenére elvesztette a mérkőzést. Az aradi csapat immár a negyedik mérkőzést vesz-tette el, amit később nagyon nehéz lesz pótolni. Nem tud magára találni a csapat és ami a legsúlyosabb körülmény, nincsen támadószóra, illetve mostani összetételében nem felel meg a követelményeknek. A Ripensia kikapott az Unirea Tricolor csapatától Bucurestiben, míg az UDR és a Sportul Studentesc megosztottak a pontokon. A Kárpát FC együttese legyőzte a Rapid FC csapatát és ezzel a győzelmével megerősítette vezető helyét a nemzeti bajnokságban. A nagybányai csapat eddig egyetlen gólt sem kapott, ami azt bizonyítja, hogy kevés csapatnak van még olyan nagyszerű védelme, mint a Kárpát FC együttesének. A Hevesi, Holzmann, Damian közvetlen védelem bátran megállná a helyét az országos válogatásban is.

Gloria-CFR—AMTE 1:0 (1:0)

A két csapat összeállítása a következő volt: Gloria CFR: Jusztin, — Praszler II, Manile, — Enescu, Szutor, Kiss, — Cucula, Minlea, Horotan, Demény, Pásztor. AMTE: Gerold, — Slivac, Remus, — Szurdil, Szabó, Szaniszló II, — Török, Reinhardt, II., Friedl, Léb, Batrin.

Az AMTE a mutatott játék alapján megérdemelte volna a győzelmet, mert állandóan fölényben volt, de a csatársor tehetetlensége következtében nem tudták bevenni a Jusztin által kiválóan védett kaput. A galatii kapus volt egyébként a mezőny legjobb embere. A mérkőzés egyetlen és egyben győztes gólját Cucula beadásából Horotan szerezte az első féldő 15. percében. Az AMTE bármennyire is igyekezett, nem tudott egyenlítani és így ott-hagyta Galatiban az értékes bajnoki pontokat.

TMAC—Victoria 1:0 (1:0). A temesvári csapat végig nagyszerűen játszott és győzelme megérdemelt. A Victoria kétsébeesetten küzdött, hogy legalább a mérkőzés egyik pontját otthon tartsa. A győztes gólt Büchler sarokrugásából Szeles fe-jelte.

Unirea Tricolor—Ripensia 1:0 (1:0). Az öbo-ri csapat végig támadott és így sikerült a győzelmet is megszereznie. A Ripensia játékosainak nem ment úgy a játék mint az előző mérkőzéseken, az Unirea Tricolor játékosai pedig felpaprikáva a múlt vas-árnapi vereségtől lelkesen küzdöttek a győze-lemért. Az egyetlen gólt Cárjan szerezte.

Kárpát FC—Rapid FC 1:0 (1:0). A nagybá-nyai csapat újabb értékes győzelmet aratott a fő-városi vasutas csapat felett. A mérkőzést közel há-romezer ember nézte végig és lelkesen biztatta a jó formában levő honi együttest. A győztes gólt Lu-kács átadásából Pernecky szerezte meg nagyszerű kapáslövessel. A bíró Lengariut kiállította, mert az megrugta Lukácsot.

UDR—Sportul Studentesc 0:0. A resicai csa-pat nem tudta megismételni multheti játékát és így kénytelen volt megelégedni egy döntetlennel. A játékosok ezuttal nem értették meg egymást és így komoly támadást sem tudtak vezetni. A fővá-rosi csapat szível-lelélek küzdött és ez a dönt-etlen sikernek számít számára.

A nemzeti bajnokság állása:

Kárpát FC	4	4	0	0	8	0	8
Venus	4	3	0	1	10	2	6
TMAC	4	3	0	1	7	5	6
Ripensia	4	2	1	1	9	5	5
Rapid	4	2	0	2	10	5	4
UDR	4	1	2	1	6	7	4
Gloria CFR	4	2	0	2	4	10	4
Victoria	4	1	1	2	2	4	3
Juventus	4	1	1	2	5	10	3
U. Tricolor	4	1	1	2	3	6	3
Sp. Studentesc	4	0	2	2	7	9	2
AMTE	4	0	0	4	1	9	0

Foto-Sport Optik

Fotolaboratorium
„Agfa”, „Kodak” és „Voigt-
länder” gépek és filmek.

A. M. Mülley

Timisoara I.,
Strada Solderer 11.

A temesvári kerületi bajnokság eredményei

Az első osztályú bajnok mérkőzések eredményei a következők voltak: CFR — Rapid 3:2 (1:0), Banatul — Patria 2:2 (1:0), Kadima — Progresul 3:0 (1:0), Vulturii — Politechnica 2:1 (2:1), a Bohn — Jandarmi mérkőzést a zombolyai csapat lemondta és így a mérkőzést 3:0 arányban a Jandarmi javára igazolják. A másodosztályú bajnokság eredményei a következők: Juventus — Freidorf 2:1 (1:0), Dura — CSHN 4:1 (1:0), III. kerületi FC — Cultura 1:0 (0:0), Victoria — Fortuna 2:0 (2:0).

A temesvári I. oszt. bajnokság állása:

Patria	5	3	2	—	12	4	8
Banatul	4	3	1	—	13	3	7
Kadima	4	3	1	—	11	4	7
Fratelia	3	2	1	—	7	3	5
Jandarmi	5	2	—	3	8	8	4
CFR	4	2	—	2	7	9	4
Rapid	5	1	2	—	10	3	4
Vulturii	5	1	1	—	3	10	3
Progres	3	1	—	2	2	6	2
Politechnica	1	—	—	1	1	2	—
Bohn	5	—	—	5	2	17	—

A temesvári II. oszt. bajnokság táblázata:

Victoria	4	3	1	—	15	3	7
Juventus	5	3	1	—	11	11	7
Fortuna	5	2	2	—	10	6	6
Freidorf	4	1	2	—	1	8	4
Circ. III.	5	2	—	3	6	12	4
Dura	5	2	—	3	6	12	4
CSHN	5	1	2	—	2	8	11
Cultura	4	—	—	2	2	4	6
Anora	4	—	—	2	2	4	13

Bécsben és Budapesten is kaptak Budapest csapatai

Budapest A. és B. válogatott csapatai vasárnap Bécsben, illetve Budapesten játszottak Bécs válogatottjai ellen. Mindkét magyar csapat vereséget szenvedett. A magyar csapat összeállítását a következők volt: A-csapat: Csikós — Pákozdy, Bíró — Pázmándy, Sárosi III., Szalay II. — Kincses, Sárosi dr., Zsengellér, Dudás, Gyetvay. A németek a következőkkel állottak ki: Raftl — Thaller, Schmaus — Hahnreiter, Hoffstädter, Skoumal — Osztermann, Reytermayer, Binder, Salarik, Pesser. Az első félidőben sorozatos német támadások után Pázmándy sarokrugást vét, amelyet Pesser ível középre. Ebből Binder szerzi meg a vezető gólt. Szünet után Kincses nagyszerű labdát ad középre, a

amelyből Dudás védhetetlen gólt fejel. Ezután a német csapat fölénybe kerül és Binder újabb két góljával biztosította a győzelmet. Így Budapest csapata 3:1 (1:0) arányú vereséget szenvedett Bécs válogatottjától. Budapest második csapata pedig 2:0 arányban kapott ki a bécsiektől.

Mi lesz vasárnap? Nemzeti bajnokság: AMTE — UDR, TMAC — Juventus, Ripensia — Kárpát FC, Rapid FC — Victoria, Sportul Studentesc — Unirea Tricolor, Venus — Gloria CFR.

Rádió

KEDD, OKTÓBER 3.

Bucuresti. 12: Időjelzés, 12.03: Könnyű zene hanglemezeiről. 12.45: Hangverseny. 13: Időjelzés, rádióműsor, sport- és egyéb közlemények. 13.10: A hangverseny folytatása. 14: Hírek. 14.20: Énekhangverseny. 15: Művészeti és kulturális látványosságok. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Olasz, francia és spanyol dalok hanglemezeiről. 20.05: Előadás. 20.20: Énekhangverseny. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21: Mandolinzene. 21.20: A rádió zenekar játszik. 22.30: Hírek, sporteredmények. 22.50: Bécsi zene hanglemezeiről. 23.10: Könnyű zene. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Balalajka zene. 13.40: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.30: Hírek. 17.15: Parka gyermekdelután. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.15: Cigányzene. 18.30: A bor díszereje. Felolvasás. 19: Az O. L. P. közleménye. 19.25: A Rádió Szalónezenekara. 20.15: Hírek. 20.25: „Észak Körösi Csomája”. 20.55: Saszkó Hilda énekel, zongorakísérettel. 21.20: „Don Quijote de la Mancha”. Kaland három részben. 22.40: Hírek. 23: Hangverseny. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.00: Cigányzene.

Budapest II. 19.25: Mezőgazdasági félóra. 19.55: Francia nyelvoktatás. 20.25: A Rádió Szalónezenekara. 21: Hírek. 21.20: Hangemezek. 22.45: Időjárásjelentés.

SZERDA, OKTÓBER 4.

Radio Romania. 12: Időjelzés. 12.03: Könnyű zene hanglemezeiről. Rádió Romania és Rádió Bucuresti: 13: Időjelzés, rádióműsor, sport- és egyéb

közlemények. 13.10: Hangverseny. 14.10: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek. Rádió Romania: 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Világhírű énekesek hanglemezei. Rádió Romania és Bucuresti: 20: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21: Énekhangverseny. 21.25: A rádiózenekar esti hangversenye. 22.30: Hírek, háztartási és egészségügyi tanácsok. 22.50: Tiroli zene hanglemezeiről. 23.10: Könnyű zene hangemekeiről. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. 11: Hírek. 11.15: Gyermekdel előtt. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfélóra. 14.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.15: Hankiss János egyetemi tanár előadása. 18.35: A Rádió Szalónezenekara. 19: „A bor dicsérete”. Felolvasás. 19.45: Szitnyai Zoltán elbeszélései. 20.15: Hírek. 20.30: A végzet hatalma. Opera három felvonásban. 22: Hírek. 23.05: Hírek. 23.20: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene.

Dorit Kreyler, az UFA Az okos anyós című filmjének egyik vezető szerepében

A DZSUNGEL TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irta: K. D.

Kényelembe helyezte magát, végigheveredett a párnákon, rágyújtott egy cigarettára, azután tekintetét várakozólag az ajtó felé fordította. Nem sokáig várt. Meglepetten az ajtó függöny és rabszolgáinak jöttek be a terembe, szebbnél-szebb asszonyok, nők, egészen fiatal leányok, áttárt, fátolszerű ruhákba burkolva. Bejötték, körülfogták, körülhevertek az öreget és úgy várták a szavát, hogy mit fog mondani, miért hallgattatta el ezeket egyetlen parancsoló, elcsitító kézmőzdelattal. Nagy csend támadt, az öreg pedig megismogatta néhányszor a szakállát, mesélni kezdett nekik...

Mesélni kezdett egy régi történetről, amelynek hőse a fehér asszony volt, a fehér rabszolganő. Érezte, hogy mesélnie kell, hogy beszélnie kell valakinek róla, kikíváncsolt belőle az, ami szüntelenül betöltötte a gondolatait.

Lilyan pedig ezalatt visszatért szobájába. A mai este nagyon megviselte és az új perspektíva, amely az öregek a fenyegetés folytán tárt előbe, módfelett elkserítette. Mert abból a mérhetetlen fájdalomtól, amelyet az öreg arcán abban a pillanatban látott, amikor a régi fehér asszonnyal kapcsolatos dolgokról beszélt, biztosra vette, hogy kegyetlen és vad természetűnél fogva bosszúvágya is ugyanilyen erős lesz. Tehát nem üres fenyegetés, vagy trükk, esetleg haláskeetés, vagy csak pusztán megfélemlítés akar lenni részéről az, hogy a három nap letelte után, amennyiben nem alkamazkodnék kívánságához, a radzsa véghez is vinné azt, amivel most csak megfenyegette.

Hosszu ideig hevert felöltözve az ágyon. Ezer és ezer töprengő gondolat kint, amelyek csak akkor ültek el, pihentek meg, amikor már annyira belefáradt, hogy képtelen volt tovább gondolkodni.

Kezeivel végigsimította tüzelő homlokát. Rettenetesen fáj a feje, halántékai táján merészen kidagadva lüktettek az erek, halálos kimerültség lep-

te el hirtelen és a szempillái majdnem leragadtak. Sietve kezdett hozzá a vetkőzéshez. Ruháját egy székre tette, az egyedülre, amely a szobában volt és amely oldaltámlával az egykori római székekhez hasonlított. Azután odaült gondolataiba mélyedve a párnákra. Agyába újra és újra a ma este történetek tértek vissza.

Három nap... három nap... kiáltott felje ez a rövid és veszedelmes terminus és kétségbeesésben egyedülre vigasza az állandóan kezéigében levő revolver volt, amelyet most párnája alá rejtett. Három nap... három nap... azután... hallotta és csempent a fölében most is a kemény, kegyetlen beszéd. És sírás fojtogatta, hangtalan csuklák fészkelte be magát torkába, könnyegette a szemeit.

Leborult az ágyra és a párnákba rejtette a fejét. Hosszu percek után arra riadt fel, hogy fájzik. Sietve kapta magára hálókötösait, bebújt az ágyba és halálos kimerültséggel, kínos fájdalommal minél előbb aludni akart, ha engedték volna a gondolatait.

— Istenem... Istenem... sóhajtott fel össze-törve végső kimerültségében. Ez az este véglegesen próbára tette a türelmét, önuralmát és kitartását.

— Három nap, még csak három nap és azután... súgta rémülten maga elé, újra és újra, amíg végre meg nem szánta és el nem nyomta az álom...

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Találkozás

Kint a folyosón, ama szoba előtt, amelyben a radzsa, és Lilyan vacsoráztak és beszélgettek, egy oszlop árnyékába meghúzódva, szinte elrejtve, feszült figyelemmel leste a történeteket és hallgatta azt amit beszélgettek, egy fiatal férfi.

Feszülten figyelt és a beszélgetésnek egész menete és kedélyhullámszáma látható volt az arcán, a mely szeizmograf módjára működött. Hol elcsapadt, hol elvörösödött, egyszerre pedig vad düh villámolt fel szemeiben, keze ökölbe szorult annak a törnek drága ékkövekkel kirakott markolatán, a melyet az övébe szurva hordott. Ez akkor volt, amikor az öreg radzsa a fiatal leányhoz közelebb ült és megragadta a csuklóját.

Ott állt a fiatal férfi végig, feszült figyelemmel és látható aggodalommal. Csak akkor nyugodott meg némiképpen, amikor a fiatal leány el-

hagyta a termet és a szobájába vonult vissza. Ekkor megnyugodott és ő is elhagyta a rejtkehelyét. Eppen akkor lépett ki az oszlopok mögül, amikor a fák között a folyosóra világitott a hold ezüstös sávja és megvilágította kemény, elszánt, szép férfi arcát, hatalmas erős testét.

Omar herceg volt az. A herceg, aki ígéretéhez képest a közelben örködött „fehér királynője” fölé.

Lassan előlépett az oszlop mögül és mielőtt tovább ment volna, gondolataiba mélyedve, megállt egy percre. A rabszolgák belülről kihanzzó jókedvű nevetése állította meg, de azután már indult is tovább, végig a folyosón, le a lépcsőn, a parkba. Most már mehetett és nyugodt maradhatalott, mert tudta, hogy három napig nem fenyegeti Lilyant semmi közvetlen veszedelem. Lepihenhetett ő is. Pihenni akart, de nem lefeküdni, mert nem tudott volna aludni. Nem akart semmire sem gondolni, senkit sem látni, hanem messzire elmenni, ki, valahová a palotából és ki a parkból.

Hirtelen ötlettől elkapva a parkból a kastély háta mögé sietett, a kisebb palotaszámba menő istállók felé és az elsőtől szolgának rövid parancsot adott, hogy nyergelje meg a lovát.

Az éjszaka esendes volt, valami nagy nyugalom, végtelen béke fektette meg az egész tájat, ami jótevő hatással volt lelkeknek ellentétes indulatokkal csatázó háborgására.

Pár percig néman és mindent elfelejtve szívta be a nyári éjszaka halzamos levegőjét, őlte lelkéhez a levegőben uszó isteni nyugalmat és már jött is a szolga kötőféken vezetve felnyergelt lovát.

Omar herceg megmozdult. Kezébe fogta a nemes állat zabláját és egyetlen ugrással, egyetlen lendülettel a hátán termett. Azután kissé megcsiklandozta sarkantyújával a ló oldalát, amire az fölágaskodott és sebes vágatással galoppozott neki az utnak, amely a kastélyból hosszú, nyilgyenes eszikán az éjszakának vezetett. Jónegyedórát vágathatott a széles országúton, azután meglapított az iramot és az egyik kisebb oldalósvényre fordult be, amely a dzsungel rengetegén keresztül a folyóhoz vezetett.

(Folytatjuk)

Létrejön az orosz-török egyezmény

A török-francia-angol egyezmény megszűnik francia-orosz háború esetén
A Szovjet minden balti állammal segélynyújtási egyezményt köt

Moszkvából jelentik: Molotov külügyi népbiztos és a Moszkvában időző Saracioglu külügyminiszter vasárnap folytatták megbeszéléseiket. A tanácskozáson jelen volt Sztalin és Potemkin, valamint az ankarai orosz nagykövét és a moszkvai török követ is. A tanácskozás négy óra hosszat tartott és azon az orosz-török kapcsolatokat vitatták meg. Úgy tudják, hogy a török külügyminiszter ma, vagy holnap még egy tanácskozást folytat Molotovval és azután visszatér Ankarába. Moszkvában biztosra veszik, hogy az új török-orosz egyezményt még a török külügyminiszter elutasítása előtt aláírják. Az új orosz-török szerződést a nemzetközi helyzetben előállított fontos módosítások tették szűkségesé, amelyeket előzőleg a két hatalom között diplomáciai úton vitattak meg.

A Stefani ügynökség moszkvai tudósítója megjegyzi, hogy a török külpolitika megmarad hagyományos útján és Ankarát minden európai nagyhatalommal barátságos viszonyban akar élni. Ezért valószínű, hogy Angliával és Franciaországgal is megkötik az új szerződést a Földközi-tenger status quoja érdekében. Hír szerint azonban az angol-francia-török egyezmény olyan záradékot fog tartalmazni, amely megszüntet Törökországot szemponjtól minden kötelezettséget abban az esetben, ha Oroszország háborúba keveredik a nyugati nagyhatalomokkal. (Radiopress.)

A SZOVJETNEK PONTOS A DARDANELLA-SZOROS

Zürichből jelentik: A Baseler Nachrichten hosszú cikkben foglalkozik a Szovjet elretörésével. A lap megállapítja, hogy ennek messze kiható következményei lesznek és hogy a Szovjet hajlandó biztosítani a balkán államok függetlenségét és biztonságát, csupán azt követeli, hogy a Fekete tengeren ne korlátozzák jogait és hogy Törökország a Dardanelleket zárja el a nyugati hatalmak hajói elől, olyképpen, hogy a tengerszoroson csak a szovjet hadihajók közlekedhessenek.

FINNORSZÁGOT IS SEGÉLYNYÚJTÁSI SZERZŐDÉSRE SZOLÍTJAK FEL

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint a moszkvai rádió közölte volna a szovjetkormány azon óhaját, hogy Finnország és Lettország is kössenek az orosz-eszt egyezményhez hasonló megállapodást. (Rador.)

A LETT KÜLÜGYMINISZTER MOSZKVÁBAN

Rigából jelentik: A lett minisztertanács vasárnapi határozata értelmében Munters külügyminiszter hétfőn reggel repülőgépen Moszkvába utazott. Munters megérkezése után nyomban érintkezésbe lép az orosz vezetőkkel, hogy a két ország közötti kapcsolatokat szabályozzák. (Rador.)

Megnyugvással fogadta Németország a román gazdasági megállapodást

Aki német lapot olvas, annak valóban az lehet a meggyőződése, hogy a most megkötött orosz-német szerződés teljesen új utakra viszi a világpolitikát. Míg eddig csak a német lapok hangsúlyozták, hogy a szerződő hatalmak a világbékét biztosították aláírásukkal, most a berlini lapok bő kivonatokban idézik a Pravda-t és az Izvesztija-t is, amelyek a német újságokhoz hasonlóan, a háború továbbfolytatásáért ugyancsak Angliát és Franciaországot teszik felelőssé. Csak az a különbség, hogy míg a német vezércikk hangsúlyozza, hogy abban az esetben, ha Anglia és Franciaország tovább harcolnak, a Moszkvával szerződő hatalmak újabb konzultációra ülnek össze, addig az orosz lapok hangsúlyozzák a háborús felelősség kérdését, de tartózkodnak az ilyen konzekvenciák kitájtásba helyezésétől. Mert hogy a német lapok által hangsúlyozott „további konzultáció”, köznap nyelvvel fordítva, Oroszország beavatkozásának lehetőségét akarja jelenteni, ahhoz kétség nem fér.

A Deutsche Allgemeine Zeitung „A világháború eddig elkerültünk” cím alatt hozza a moszkvai sajtó-hangokat és úgy látja, hogy az orosz-német megegyezés úgy a német birodalom, mint Szovjet-oroszország, sőt az egész világ fejlődésére kihat.

A német-román kereskedelmi szerződést megnyugvással fogadja a német közvélemény. A román nemzeti bank a márkát ezentul az eddigi 38-29 lej helyett 40.5 és 41.5 lejtel számolja el. Nyersolajat a birodalom csak annyit vásárol, amennyit a Wohltat-féle előzetes megbeszéléseken kötött le magának. Ezenfelül, mint ahogy a német lapok írják, a román gazdaság tehermentesítése céljából

A MOSZKVAI LITVÁN KÖVET HAZAÉRKEZETT

Kaunasból jelentik: Litvánia moszkvai követének a szombati napra Kaunasba történő érkezését a DNB Oroszország ajánlatával hozza összefüggésbe, amely szerint a két ország között baráti szerződést kötnek. Hozzáfüzi a litvániai Távirati Iroda, hogy hivatalos körökben hangsúlyozzák, nincsen szó olyan kölcsönös segélynyújtási egyezményről, amilyen például Oroszország és Észtország között fennáll. (Cador.)

ESZTORSZÁGBA OROSZ KATONAI BIZOTTSÁG ÉRKEZETT

Tallinból jelentik: Merecsikov tábornok vezetésével 14 orosz tisztből álló katonai és technikai bizottság érkezett Tallinba. Az utazás célja, hogy az orosz-eszt segélynyújtási szerződés előmunkálatait elvégezzék. (Radiopress.)

400.000 tonna búzát, 200.000 tonna kukoricát, 20 ezer tonna takarmányfélélt, 200.000 darab disznót és 12.000 marhát vásárol Romániától. Az árut részben román hajókon hozzák fel a Dunán és a kivitt szerződést úgy szerkesztették meg, hogy a háború ellenére is megvan a lehetőség a megvásárolandó mennyiség mindenkor elérésére.

Török vélemények szerint ugyanis az orosz-török megállapodás nincsen ellentétben az angolokkal folytatott tárgyalásokkal.

A török vezérkar szakemberei egyébként mutatnak is indultak Londonba.

A moszkvai rádió pénteken előadást tartott szovjet orosz fiataloknak. Ismertettek néhány orosz filmet, köztük egyet, amelynek főszereplője egy orosz katonai győzelmi harca mutatja be egy elhagyott sziget egy japán katonával szemben.

Hivatalos szovjet-statisztika szerint az orosz nyersolaj exportja a múlt évek folyamán a következőképpen alakult: 1932-ben 526.000 tonna, 1933-ban 167.000 tonna, 1937-ben csak 69.000 tonna került kivételre. A múlt évben a benzint kivétel 434.000 tonnáról 337.000 tonnára csökkent. Mítán a szovjet orosz nyersolaj- és benzinkivétel lehetőségét egyesek bekezdikben 2,5 millió tonnára becsülték, köztük számos igen érdekesek. Németország hivatalos statisztika szerint 1938-ban majdnem 5 millió tonna nyersolajat, benzint és kenőolajat importált és ez a mennyiség háború esetén megkétszereződik.

A. B. T.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fűrdő és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 8. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cârțan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La Novari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttel. — Nőgrády-trafik, (Cora mellett). — Schmidt-trafik Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45-13.

Alkalmasság

Gyermekhiszasszony kerestetik 2 és 4 éves kislány mellé. Cím Soreana I. Bulev. Tache Ionescu 31. Jelenkezni délelőtt 10-től 1 óráig. 1867

Gyermektelen, kerthez értő házmester villában felvétetik. Jelenkezni 2 és 4 óra között. Cím a kiadóban. 1357

A CFR magazin

október 5-én reggel 9 órakor a IV. kerületi állomáson

Elárverezzi
a talált tárgyakat

Oklatás

Vállalom mindenben gyermekek korrepetálását (francia, zongora is) I. elemítől III-ik gimnáziumig. Redlinger Vera, Timisoara II., Str. Trei August 4. II. em. 5. 1339

Allást keres

2 dupla és 1 egyszerű ajtó sürgősen eladó. III. Str. Doja 58 ajtó 12. 1354

Lakás

Belvárosi lakás 3 szobás, hallos, modern, november 1-re, vagy előbbre oleson kiadó. Érdeklődni telefon 27-66 I., Str. Grigorescu 4. 1334

Kiadó 2 szobás uccal lakás fűrdőszobával, mellékhelyiségekkel új házban, villamosnál, november 1-re. II., Str. Gloriei 2. 1355

Kiadó bútorozott szoba fűrdőszobahaszinnalattal. Str. Preyer 34. 1349

Kétszobás teljesen modern villakakás 1-2 személynek kiadó. III. Bulev. Mihai Viteazul 15. 1356

Kétszobás udvari lakás fűrdőszobával november 1-re kiadó. III., Str. Memorandului 92. 1358

Minele de cărbuni Mehadia S. A.

ajánlja ujonnan megnyitott „Urânia” tárnából teljesen friss termelésű kő- és palamentes

prima minőségű barna szenet

mindenemű ipari, központi és házi fűtési célokra.

Eladási iroda: Timisoara, III., str. Odobescu 50.